

Број: 03-02-1348-1/2023
Сарајево, 13.09.2024. године

**ПАРЛАМЕНТ ФЕДЕРАЦИЈЕ
БОСНЕ И ХЕРЦЕГОВИНЕ**

- Представнички дом -
госп Драган Миоковић, предсједавајући
- Дом народа -
госп Томислав Мартиновић, предсједавајући

Поштовани,

У складу са чланом IV.Б.3,7.ц) (III) Устава Федерације Босне и Херцеговине, а у вези са чл. 178. и 179. Пословника Представничког дома Парламента Федерације БиХ („Службене новине Федерације БиХ“, бр. 69/07, 2/08, 26/20 и 13/24) и са чл. 171. и 172. Пословника о раду Дома народа Парламента Федерације БиХ („Службене новине Федерације БиХ“, бр. 27/03, 21/09, 24/20 и 60/24), ради разматрања и усвајања, достављам Вам **ПРИЈЕДЛОГ ЗАКОНА О УНУТРАШЊОЈ ТРГОВИНИ**, који је утврдила Влада Федерације Босне и Херцеговине на 41. сједници, одржаној 12.09.2024. године.

Приједлог закона се доставља на службеним језицима и писмима Федерације Босне и Херцеговине.

С поштовањем,

- Прилог:
- Приједлог закона на српском језику,
 - Изјава о усклађености,
 - Образац број 1а,
 - Образац број 2 и
 - Образац ИФП-НЕ

Цо: Федерално министарство трговине
госп Амир Хасичевић, министар

БОСНА И ХЕРЦЕГОВИНА
ФЕДЕРАЦИЈА БОСНЕ И ХЕРЦЕГОВИНЕ
ВЛАДА

„ЕИ“

ПРИЈЕДЛОГ

ЗАКОН
О УНУТРАШЊОЈ ТРГОВИНИ

Мостар, септембар 2024. година

ЗАКОН О УНУТРАШЊОЈ ТРГОВИНИ

I ОСНОВНЕ ОДРЕДБЕ

Члан 1. (Предмет Закона)

Овим законом уређују се: услови и начин обављања трговине и трговинских услуга, права и обавезе трговаца, облици трговине, начин формирања и истицања цијена, трговачка евиденција, праћење трговине и тржишта, заштита потрошача, забрана ограничења трговине и привремене мјере ограничења трговине, радно вријеме у дјелатности трговине, мјере забране непоштеног трговања, надзор и управне мјере, управни и инспекцијски надзор над примјеном овог закона, као и друга питања од значаја за обављање трговине на територији Федерације Босне и Херцеговине (у даљем тексту: Федерација БиХ).

Члан 2. (Усклађивање с правним актима Европске уније)

Овим Законом се у законодавство Федерације БиХ дјеломично преузимају сљедећи акти Европске уније:

1. Директива 2006/123/ЕЗ Европског парламента и Савјета од 12. децембра 2006. године о услугама на унутарњем тржишту, Сл.л. Л376, 27.12.2006.
2. Препорука Савјета 2001/458/ЕЗ од 5. јуна 2001. године о коришћењу алкохола код младих, нарочито дјеце и адолесцената

Члан 3. (Дефиниције)

Појмови који се употребљавају у овом закону имају сљедеће значење:

- а) **тржиште** је институционално уређено мјесто на којем се обавља трговина робом и услугама,
- б) **трговина** је куповина и продаја робе и пружање трговинских услуга на тржишту,
- ц) **трговац** је субјект који купује и продаје робу и пружа трговинске услуге на тржишту,
- д) **потрошач** је физичко лице које купује робу, поручује, стиче или користи робу или услуге за своје потребе и за потребе свог домаћинства или коме је упућена понуда за куповину роба или услуга,
- е) **продавач** је физичко лице запослено код трговца које непосредно продаје робу и савјетује купца о својствима и намјени робе, односно пружа купцу информације везане за куповину,
- ф) **трговинска дјелатност** је, у смислу овог закона, привредна дјелатност куповине и продаје робе и пружање трговачких услуга на тржишту, у сврху остваривања добити или другог економског учинка,

- г) **продајни објекат** је простор који чини јединствену, функционалну и техничко-технолошку цјелину, трајног или привременог карактера, затвореног или отвореног типа опремљен на прописани начин, који је намијењен или може бити намијењен за обављање промета,
- х) **продајно мјесто** је продајни објекат (штанг) или друго мјесто ван продајног објекта, на којем је предвиђено и одобрено обављање промета, у складу са законом и другим прописима,
- и) **радно вријеме у дјелатности трговине** је дневно и седмично радно вријеме у којем су продавнице и други облици трговине отворени за купце
- ј) **празници** су сви празници одређени законима којима се уређују празници и нерадни дани те начин њиховог обиљежавања и празновања у Федерацији БиХ
- к) **трговинска мрежа** је скуп продајних објеката на подручју Федерације БиХ,
- л) **тржишне институције** су посебно уређени облици тржишта, које организују сусрет трговаца и купаца робе и услуга, са циљем њихове продаје или промоције,
- м) **електронска платформа** је средство путем којег лице, које на захтјев корисника, у правилу уз накнаду, пружа услугу повезивања странама које тргују електронским путем и које управља електронском платформом, те може и да обавља продају сопствене робе, односно услуге преко те платформе,
- н) **електронска продавница** је продавница на интернету преко које трговац нуди робу односно услуге,
- о) **пригодна продаја** је продаја организована у склопу одржавања сајмова, приредби и изложби. Пригодном продајом допуштена је продаја само производа и робе који су предмет и сврха организовања споменутих манифестација и може трајати најдуже до 60 дана у току једне календарске године, неовисно о времену одржавања манифестације,
- п) **посебне околности** подразумијевају догађај или одређено стање које се није могло предвидјети и на које се није могло утицати, а које угрожава живот и здравље грађана, имовину веће вриједности, знатно нарушава привредну активност или узрокује знатну економску штету,
- р) **специјализована продавница** је продавница која претежно продаје једну врсту робе.

Члан 4. (Родно значење)

Грамматички изрази употребљени у овом закону подразумијевају укључивање и равноправну употребу ријечи оба пола.

II ОБАВЉАЊЕ ТРГОВИНЕ И УСЛОВИ ЗА ОБАВЉАЊЕ ТРГОВИНЕ

Члан 5. (Слобода обављања трговине)

- (1) Трговина се обавља слободно, у складу са овим законом, добрим пословним обичајима, принципима лојалне конкуренције и трговачким правилима, односно узансама, на начин којим се не наноси штета другим трговцима, потрошачима или општим интересима.

- (2) Забрањена су ограничења слободе обављања трговине.
- (3) Актима органа Федерације, кантона, града и општине не може се ограничавати наступање на тржишту, нарушавати конкуренција, нити се могу поједини трговци или потрошачи стављати у неравноправан положај на тржишту.
- (4) Изузетно, ограничење слободе трговине може се привремено одредити на начин и под условима прописаним овим законом и посебним законима.

Члан 6. (Стандарди)

- (1) Роба која се ставља у промет мора бити усклађена са стандардима, техничким нормативима, квалитативним нормама и/или означена машински читљивом ознаком (GTIN идентификацијом, QR кодом и др.) прописаним или признатим као услов за њихово стављање у промет или употребу на тржишту Босне и Херцеговине и Федерације БиХ.
- (2) Цијена робе која се ставља у промет исказује се обавезно у домаћој валути.

Члан 7. (Забрана дискриминације)

- (1) Трговци имају једнак правни положај и равноправни су на тржишту.
- (2) Забрањен је сваки облик дискриминације услова за обављање трговине или нарушавање равноправности трговаца на тржишту.

Члан 8. (Заштита конкуренције на тржишту)

Трговци су дужни да у тржишној конкуренцији поступају поштено, на начин који није усмјерен на наношење штете другим трговцима, односно потрошачима, као и јавном интересу, а у складу са пословним моралом и добрим пословним обичајима.

Члан 9. (Одржавање стабилности и снабдјевености тржишта)

- (1) Федерација БиХ обезбјеђује услове за одржавање стабилности и снабдјевености тржишта, нарочито услова који се односе на робу, односно услуге од егзистенцијалног значаја за становништво.
- (2) Трговци су дужни да на одговарајући начин обезбиједи услове за одржавање стабилности и снабдјевености тржишта, нарочито у погледу роба и услуга од егзистенцијалног значаја за становништво.
- (3) Забрањено је учесницима на тржишту предузимање радњи којима се изазива нестабилност и поремећај у снабдјевености тржишта.

Члан 10. (Сразмјерност у поступању)

Органи који су законом и другим прописима овлаштени да доносе акте или предузимају радње ограничења трговине, као и да врше тржишни надзор, дужни су да у погледу обима, начина, услова и трајања тих ограничења,

односно обављања тржишног надзора, поступају сразмјерно разлозима за ограничење, односно за вршење тржишног надзора.

Члан 11. (Дјелатност трговине)

- (1) Дјелатност трговине, у смислу овог закона, је привредна дјелатност куповине и продаје робе и пружање трговинских услуга на тржишту у сврху остваривања добити или другог економског учинка.
- (2) Дјелатност трговине могу обављати правна и физичка лица која су регистрована за обављање дјелатности трговине.

Члан 12. (Дефиниција трговца)

- (1) Трговац, у смислу овог закона, је:
 - а) правно лице регистровано за обављање дјелатности трговине и/или трговинских услуга на основу рјешења о упису у Регистар пословних субјеката у надлежном опћинском суду,
 - б) физичко лице које обавља дјелатности трговине и/или трговинских услуга на мало, на основу рјешења о оснивању трговачке радње које доноси градски односно опћински орган управе, надлежан за област трговине (у даљем тексту: надлежни орган),
 - ц) физичко лице које обавља дјелатности трговине на мало изван продавнице личним радом (у даљем тексту: трговац појединац), на основу рјешења надлежног органа.
- (2) Одредбе овог закона којима се уређују права, обавезе и санкције за трговца сходно се примјењују и на:
 - а) правна и физичка лица која су регистрована за обављање дјелатности производње, када своје производе продају на тржишту,
 - б) носилац и/или члан породичног пољопривредног газдинства уписан у Регистар пољопривредних газдинстава у складу с посебним прописом, када своје пољопривредне производе продаје на мало изван продавница, као и на тржницама на велико, на начин утврђен овим законом,
 - ц) физичка лица која, на основу уговора са трговцем, обављају за трговца трговину на мало изван пословних просторија,
 - д) удружења грађана, која према посебним прописима ради остваривања својих циљева у складу са одредбама свог статута, када своје производе продају на мало изван продавница на пригодним продајама.
- (3) Одредбе овог закона којима се уређују санкције за трговца сходно се примјењују и на физичка лица - грађане који се баве трговином без одобрења надлежног органа.

Члан 13.
(Услови за обављање трговине)

- (1) Трговину на велико и трговину на мало може обављати трговац у својству правног лица који се бави трговином на основу регистрације и испуњава услове утврђене овим законом и другим прописима.
- (2) Трговину на мало може обављати трговац у својству физичког лица, али само у једном продајном објекту односно на једном продајном мјесту (у даљем тексту: трговачка радња), као и трговац у својству физичког лица који личним радом обавља трговину на мало одређеном врстом робе на основу рјешења надлежног органа и то само на једном продајном мјесту изван продавнице из члана 45. став (1) тач. а), б), д) и е) овог закона (у даљем тексту: трговац појединац).
- (3) Трговац може без уписа у регистар обављати и друге послове у мањем обиму који служе успјешном обављању трговине, а уобичајено се обављају уз дјелатност трговине као што су послови утовара, превоза и истовара робе, послови достављања робе купцу и слично, а обављање тих послова не представља редовну дјелатност трговца.

Члан 14.
(Услови у погледу простора)

- (1) За обављање дјелатности трговине на велико и мало морају бити обезбијеђени продајни објекат или друго продајно мјесто, опрема и уређаји, као и испуњени услови који су прописани за лица која непосредно обављају трговину, у складу са овим законом и посебним прописима.
- (2) Продајни објекат је простор у којем се обавља трговина и мора бити изграђен у складу са важећим урбанистичко-грађевинским прописима као пословни простор за обављање одговарајуће трговачке дјелатности, што утврђује надлежни орган рјешењем о употребној дозволи. Постојање рјешења није минимално технички услов за почетак рада продајног објекта и у њему се може пословати, али се ова чињеница провјерава заједно са провјером постојања услова из ст. (3) и (4) овог члана.
- (3) Услове у погледу минималне техничке опремљености пословних простора, уређаја и опреме у пословним просторима у којима се обавља трговина на велико и трговина на мало, као и услове обављања трговине изван пословног простора и утврђивање роба из група и подгрупа роба, које се могу продавати у тим пословним просторијама, прописује федерални министар трговине (у даљем тексту: министар) подзаконским актом.
- (4) Услове о санитарно-здравственој заштити, заштити на раду, заштити човјекове околине, те друге услове потребне за обављање трговачке дјелатности прописује надлежна федерална министарства, свако у оквиру своје надлежности.
- (5) Трговац, правно лице, није дужан доказивати испуњавање услова из ст. (2), (3) и (4) овог члана у тренутку почетка рада продајног објекта, односно физичко лице у тренутку подношења захтјева за отварање трговачке радње, али су ова лица дужна доставити овјерену писану изјаву надлежном органу, на протокол или електронски, којом потврђују да продајни објекат испуњава законом прописане услове.
- (6) Форму и садржај изјаве из става (5) овог члана прописује министар подзаконским актом.

Члан 15.
(Школска спрема продавцача)

Продавач запослен код трговца мора имати најмање III степен средње школске спреме, а трговац појединац најмање основну школску спрему.

Члан 16.
(Радна одјећа)

- (1) У продајном објекту, у којем се врши промет робе, продавачи морају имати одговарајућу радну одјећу, а гдје то услови рада захтијевају, и радну обућу у складу са посебним прописом.
- (2) На радној одјећи продавцача мора бити видно истакнут лого/назив трговине.
- (3) На видљивом горњем дијелу одјеће радника у трговини мора бити истакнуто име и функција.

Члан 17.
(Истицање назива)

- (1) Трговац је дужан да на продајном објекту или продајном мјесту видно истакне назив или скраћени назив онако како је регистрован код надлежног органа.
- (2) На продајном објекту или продајном мјесту, поред података из става (1) овог члана, трговац на мало је дужан да има истакнуту врсту трговинског објекта у складу са прописом којим је регулисана класификација продајних објеката за трговину на мало.
- (3) Трговац који обавља трговину на даљину или путем webShopa дужан је да потрошачу прије куповине учини доступним податке из става (1) овог члана.

Члан 18.
(Радно вријеме)

- (1) Радно вријеме продајних објеката одређује трговац у периоду од понедељка до суботе, у укупном трајању до 90 сати седмично, а које трговац самостално распоређује.
- (2) Продајни објекти затворени су недјељом.
- (3) Продајни објекти затворени су у дане празника.
- (4) Влада ФБиХ може одлуком одредити продајне објекте који су дужни радити у вријеме празника и у којем обиму.
- (5) Одредбе става (1) до (3) овога члана не примјењују се на:
 - цвјећаре,
 - пекаре,
 - сувенирнице,
 - објекте традиционалних и старих обрта.
- (6) Одредбе става (1) до (3) овога члана не примјењују се на продајне објекте који се налазе унутар или су саставни дио цјелине:
 - жељезничких и аутобусних станица и аеродрома,
 - бензинских пумпи,
 - болница,
 - хотела, простора културних и вјерских објеката, музеја и паркова природе.

- гробља и специјализиране продавнице везане за продају на гробљима.
- (7) Одредбе става (1) и (3) овог члана не примјењују се за драгсторе и радно вријеме истих је од 00.00 до 24.00 сата сваки дан.
 - (8) Одредбе става (1) до (3) овог члана не примјењују се на откуп примарних пољопривредних производа, продају властитих пољопривредних производа на штандовима, столовима и у боксовима на тржницама на мало, продају властитих пољопривредних производа на штандовима, столовима и у боксовима изван тржница на мало, пригодну продају организовану у склопу сајмова, приредби и изложби, продају путем електронских продавница, продају путем аутомата, продају у производним објектима породичних пољопривредних газдинстава.
 - (9) Одредбе става (1) до (3) овога члана не примјењују се у вријеме проглашења елементарне непогоде и изванредног стања и у том случају радно вријеме продајних, магацинских и канцеларијских објеката одређује Федерална управа цивилне заштите.

Члан 19. (Истицање радног времена)

- (1) Трговац је дужан да на продајном објекту, односно продајном мјесту, на јасан и видљив начин, истакне радно вријеме, радно вријеме у дане државних празника и нерадних дана, као и радно вријеме привременог начина обављања трговине и придржавати се тог радног времена.
- (2) Трговац и купци дужни су се придржавати радног времена продаваонице. Трговац је дужан 15 минута прије завршетка радног времена продаваонице једном или више пута упозорити купце који се затекну у простору продаваонице на крај дневног радног времена продаваонице.
- (3) У случају ванредних промјена, прекида или других облика привременог престанка обављања трговине у одређеном продајном објекту, односно мјесту, трговац је дужан да те измјене означи на начин из става (1) овог члана, и то прије престанка обављања трговине.

Члан 20. (Забрана продаје производа лицима млађим од 18 година)

- (1) У трговини на мало забрањена је продаја алкохолних пића и других пића која садрже алкохол, као и духана и духанских производа лицима млађим од 18 година.
- (2) На свим продајним мјестима, гдје се продају алкохолна пића и друга пића која садрже алкохол, духан и духански производи, мора бити истакнута ознака о забрани њихове продаје лицима млађим од 18 година.
- (3) У трговини на мало забрањује се оглашавање, излагање и продаја робе порнографског садржаја лицима млађим од 18 година.
- (4) На продајним мјестима на којима се продаје роба порнографског садржаја, мора бити истакнута ознака о забрани њихове продаје лицима млађим од 18 година.
- (5) Трговац је дужан ускратити продају робе, из става (1) и (3) овог члана, потрошачу ако процијени да је млађи од 18 година, а потрошач добровољно не докаже да је старији од 18 година, давањем свог идентификационог документа са сликом трговцу на увид.

Члан 21.

(Обављање других дјелатности у продајном објекту)

- (1) Ако трговац у продајном објекту за продају робе на мало испуњава услове по посебном пропису да, поред трговинске, обавља и неку другу дјелатност, односно да обезбиједи задовољавање других потреба потрошача, простор намијењен тој дјелатности мора бити физички одвојен од дијела продајног објекта намијењеног обављању трговинске дјелатности.
- (2) Другом дјелатношћу, односно другим потребама у смислу става (1) овог члана сматра се:
 - а) пружање угоститељских, занатских, финансијских и других сличних услуга,
 - б) чување дјецe,
 - ц) чување ствари.
- (3) Трговац може у продајном објекту додатно обрађивати, односно дорађивати храну, уз испуњавање услова прописаних посебним прописом, тако да буде примјерена за употребу. Конзумација хране у продајном објекту је забрањена.
- (4) Трговац може обезбиједити посебан, видно одвојен простор за конзумацију хране у продајном објекту, у складу са прописима из области угоститељства.
- (5) У продајном објекту или испред њега допуштене су бесплатне дегустације појединих врста робе на којима је истакнута ознака за ту сврху.

III ОБЛИЦИ ТРГОВИНЕ

Члан 22.

(Облици трговине)

- (1) Трговина се обавља као:
 - а) трговина на велико,
 - б) трговина на мало,
 - ц) пружање трговинских услуга.
- (2) Посебан облик трговине је:
 - а) трговина на откупним станицама,
 - б) трговина на откупним мјестима,
 - ц) трговина на пољопривредним газдинствима,
 - д) трговина јавним надметањем (дражба, аукција),
 - е) трговина на робним берзама.

A. Трговина на велико

Члан 23. (Трговина на велико)

- (1) Трговина на велико је куповина робе ради даље продаје професионалним корисницима, односно другим правним или физичким особама, које обављају неку регистровану или законом одређену дјелатност.
- (2) Трговина на велико обавља се у продајним објектима, ако су за такав начин продаје испуњени услови прописани овим Законом и другим прописима.
- (3) Трговина на велико обавља се у продајним објектима и продајним мјестима, као што су: складишта, стоваришта, као амбулантна продаја, продаја у транзиту и на другим мјестима, која испуњавају услове за трговину на велико, прописане овим законом и прописима донесеним на основу овог закона.

Члан 24. (Складишта и стоваришта)

- (1) Складишта и стоваришта, у смислу овог закона, су затворени, наткривени или отворени простори, у којима се обавља трговина на велико, и врши сортирање, препакивање, чување, складиштење и припрема робе за отпрему и продају.
- (2) У складиштима и стовариштима може се обављати и трговина на мало, под условима који су прописани за трговину на мало.

Члан 25. (Амбулантна продаја)

- (1) Произвођач робе или трговац на велико може организовати амбулантну продају као облик велепродаје робе за трговце на мало.
- (2) Министар правилником прописује врсту робе која се може продавати путем амбулантне продаје.

Члан 26. (Трговина у транзиту)

- (1) Трговина на велико може се обављати и као трговина на велико у транзиту, када се куповина и продаја робе обавља без претходног ускладиштења у складишту трговца на велико.
- (2) За обављање трговине на велико у транзиту није обавезно посједовање складишта.
- (3) За поједине врсте робе може се прописати да се трговина на велико не може обављати у транзиту.
- (4) Министар правилником прописује врсту робе за коју се трговина на велико не може обављати у транзиту.

Б.Трговина на мало

Члан 27. (Трговина на мало)

- (1) Трговина на мало је продаја робе крајњим потрошачима ради задовољавања њихових личних и породичних потреба или потреба домаћинства, као и продаја за крајњу потрошњу правних и физичких лица за пословне и ванпословне сврхе.
- (2) Трговина на мало се обавља у продајном објекту или на другом продајном мјесту изван продајног објекта које испуњава услове прописане овим законом за трговину на мало и посебним прописом.
- (3) Министар ће донијети правилник о класификацији продавница и других облика трговине на мало.

Члан 28. (Продајни објекти у којима се обавља трговина на мало)

- (1) Продајни објекти у којима се обавља трговина на мало су:
 - а) специјализована продавница прехранбених и непрехрамбених производа,
 - б) фабричка продавница прехранбених и непрехрамбених производа,
 - ц) класична продавница,
 - д) мини-маркет,
 - е) супермаркет,
 - ф) хипермаркет,
 - г) драгстор,
 - х) дисконтна продавница,
 - и) бензинска пумпна станица и продавница на бензинској пумпној станици,
 - ј) плинска пумпна станица,
 - к) бутик,
 - л) киоск
 - м) неспецијализована продавница претежно непрехрамбених производа, као што су: робна кућа, outlet.
 - н) продавница употребљаване робе (second hand shop),
 - о) складиште и стовариште

Члан 29. (Специјализована продавница прехранбених и непрехрамбених производа)

Специјализована продавница прехранбених и непрехрамбених производа је продавница која нуди специјализовани асортиман прехранбених и непрехрамбених производа.

Члан 30. (Фабричка продавница прехранбених и непрехрамбених производа)

Фабричка продавница је продавница прехранбених и непрехрамбених производа, у којој се обавља директна продаја властитих производа, по цијенама нижим од просјечних тржишних цијена, а смјештене су уз производни погон.

Члан 31.
(Класична продавница)

Класична продавница је продавница у којој се нуде прехранбени и непрехрамбени производи свакодневне потрошње.

Члан 32.
(Мини-маркет)

Мини-маркет је самоуслужна продавница, чији асортиман чине уобичајени прехранбени производи и непрехрамбени производи.

Члан 33.
(Супермаркет)

Супермаркет је самоуслужна продавница, чији асортиман чине прехранбени производи, али се на продају нуде и непрехрамбени производи.

Члан 34.
(Хипермаркет)

Хипермаркет је самоуслужна продавница са паркиралиштем, која нуди широк асортиман прехранбених и непрехрамбених производа.

Члан 35.
(Драгстор)

Драгстор је продавница у којој се врши трговина на мало прехранбеним и непрехрамбеним производима свакодневне потрошње и радним временом од 00.00 до 24.00 сата.

Члан 36.
(Дисконтна продавница)

Дисконтна продавница је продавница, која нуди ограничен асортиман прехранбених и непрехрамбених производа, по нижим цијенама у односу на цијене исте врсте производа, које се примјењују у другим (властитим) малопродајним објектима, у току цијеле године.

Члан 37.
(Бензинска пумпна станица и продавница на бензинској пумпној станици)

- (1) Бензинска пумпна станица је продајни објект на којем се обавља трговина на мало течним горивима, као што су: дизел-горива, бензини, течни нафтни плин (ауто-плин), који се користе у моторима са унутрашњим сагоријевањем, и продаја плина за домаћинство.
- (2) На бензинским пумпним станицама може се вршити промет лож уља (екстра лако и лако специјално, EI и LS), у за то посебно предвиђеним складишту, издвојеном од мјеста предвиђеног за снабдијевање погонским горивом

возила на моторни погон или из посебних складишта или директном испоруком потрошачу, у складу с посебним прописима.

- (3) Продавница на бензинској пумпној станици је продајни објекат, који се налази у простору бензинске пумпне станице, у којој се нуди ограничен асортиман непрехрамбених производа, у оригиналном паковању, и ситних индустријских прехрамбених производа, у фабричком паковању (производи који су у фабричком паковању до 1кг и до 5л и могу се директно конзумирати без додатне термичке, механичке или неке друге обраде).

Члан 38.

(Начин обављања трговине на мало течним нафтним горивима)

- (1) На бензинским пумпним станицама трговина на мало течним нафтним горивима, која се користе у моторима са унутрашњим сагоријевањем, обавља се директним услуживањем од продавца, самоуслуживањем и на аутоматизован начин.
- (2) На бензинским пумпним станицама на којима је омогућен аутоматизован начин точења течних нафтних горива, односно на којима је могуће самоуслужно пуњење горива и аутоматско плаћање, аутоматизован систем може бити или саставни дио справа за мјерење течних горива или посебни уређаји за плаћање, преко којих се прије точења горива у моторно возило, врши плаћање у готовини или путем платне картице, уз опредјељење врсте горива, након чега се купцу издаје потврда о пријему новца, а након завршетка точења горива, издаје се рачун.
- (3) На бензинским пумпним станицама, на којима је омогућен систем самоуслуживања, мора постојати надзор од стране запосленог особља, од најмање једног запосленика, који мора бити посебно стручно оспособљен у вези са заштитом од пожара, заштитом на раду и заштитом околиша.
- (4) Изнимно од става (3) овог члана, самоуслуживање течним нафтним горивима може се користити и без надзора из аутомата за истакање, под сљедећим условима:
- а) аутомати за истакање текућих горива морају бити подешени тако да се транспортна јединица након продаје одабране количине горива за особна возила, а највише до 90 литара и рада до 3 минуте, самостално искључује, док се за теретна возила наведени услов мора одредити према капацитету највећег spremника теретног возила, који се предвиђа пунити на станици, односно према времену потребном за пуњење тог spremника.
- б) на аутоматима за истакање текућих горива мора постојати разумљиво и добро читљиво упутство за послуживање, а ноћу аутомати морају бити освијетљени.

Члан 39.

(Плинске пумпне станице)

- (1) Промет на мало течним нафтним плинком (ауто-плином) који се користи за погон мотора са унутрашњим сагоријевањем може се обављати и на плинској пумпној станици.
- (2) Плинске пумпне станице за снабдијевање ауто-плином моторних возила могу се користити само ако одговарају техничким нормативима и стандардима.

- (3) Складиштење и продаја на мало ауто-плина може се обављати само из посебно уређених пословних просторија, односно резервоара изграђених у складу са важећим урбанистичко-грађевинским прописима о изградњи и опремању постројења за запаљиве течности и складиштењу и претакању запаљивих течности.

Члан 40.
(Продаја плина за домаћинство)

На пумпној станици из чл. 37. и 39. овог закона трговац може вршити продају плина за домаћинство искључиво у оригиналним боцама овлашћеног дистрибутера које су израђене у складу са важећим прописима,

Члан 41.
(Бутик)

Бутик је продавница у којој се обавља трговина на мало модним новитетима, уникатима текстилне, кожне и крзнарске конфекције, галантеријом, трикотажом, плетеном робом, позамантеријом и обућом.

Члан 42.
(Киоск као продајни објекат)

- (1) Киоск је продајни објекат који по својим карактеристикама омогућава улазак и кретање купаца, а може бити индустријски произведен објекат или други објекат монтажног типа, грађен у складу са урбанистичким условима.
- (2) Продају путем киоска могу обављати регистровани трговци само на мјестима, која својом одлуком одреди надлежни орган кантона, града или општине и за које надлежни орган изда одобрење.

Члан 43.
(Робна кућа, outlet)

- (1) Робна кућа је посебно уређена, неспецијализована продавница, која нуди најшири асортиман различитих робних група роба и производа широке потрошње.
- (2) Outlet је посебна врста продавнице, која нуди продају производа крајњим купцима, а која на тржиште односно у пословницу, долази изравно од произвођача.

Члан 44.
(Продавница употребљаване робе)

Продавница употребљаване робе („second hand shop“) је продавница која нуди за продају употребљаване непрехрамбене производе.

Ц. Трговина на мало изван продајних објеката

Члан 45. (Трговина на мало изван продајних објеката)

- (1) Трговина на мало, изван продајних објеката, обавља се на неки од следећих начина:
 - а) на штандовима, столовима и у боксовима на тржницама на мало,
 - б) на штандовима и столовима изван тржница на мало,
 - ц) на штандовима и столовима унутар трговачких центара и сл.,
 - д) путем киоска,
 - е) покретном продајом,
 - ф) продајом на даљину,
 - г) трговина личним нуђењем,
 - х) продаја путем аутомата („vending“ машине),
 - и) продаја путем расхладних витрина,
 - ј) пригодном продајом (сајмови, изложбе и сл.),
 - к) у производним објектима породичних пољопривредних газдинстава.
- (2) Продају робе на мало на штандовима и столовима изван тржница на мало, продају путем покретних продавница, киоска, продају путем аутомата, продају путем расхладних витрина и пригодну продају на јавним површинама и површинама које имају приступ са јавно прометне површине, могу обављати регистровани трговци само на мјестима, која својом одлуком одреди надлежни орган кантона, града или општине и за које надлежни орган изда одобрење.
- (3) Изузетно од одредбе става (2) овог члана, регистровани трговци могу учествовати на организованим пригодним продајама, без посебног одобрења надлежног органа кантона, града или општине, у складу са условима које прописује регистровани организатор тих продаја и за које организатор тих продаја има одговарајуће одобрење.
- (4) Орган јединице локалне самоуправе одређује мјеста на којима се може вршити продаја из става (2) овог члана. Надлежни орган може прописати вањски изглед продајног мјеста из става (2) овог члана водећи рачуна о локалном амбијенту.

Члан 46. (Киоск као продајно мјесто)

Киоск је продајно мјесто, у којем се продаје ограничен асортиман производа и то кроз одговарајући отвор на киоску, без уласка купца у киоск.

Члан 47. (Покретна продавница)

Покретна продавница је продаја робе на мало без сталног продајног мјеста која се обавља путем:

- а) посебно уређеног и опремљеног возила уз испуњавање законом прописаних услова,
- б) колица која се превозе од мјеста до мјеста,
- ц) пловног објекта, уз испуњавање законом прописаних услова.

Члан 48.
(Продаја робе путем аутомата)

- (1) Продаја робе путем аутомата је облик трговине на мало различитих производа и услуга, која се одвија путем апарата на начин да се, у за то предвиђен отвор на апарату, убаци новац, жетон или посебна картица, уз испуњавање законом прописаних услова.
- (2) Продаја робе путем аутомата може се обављати само на мјестима за које је градски или општински надлежни орган издао претходно одобрење, односно уз сагласност власника или корисника простора у којем је смјештен аутомат.

Члан 49.
(Трговина личним нуђењем)

- (1) Трговина личним нуђењем је трговина на мало, изван пословних просторија трговца, коју трговац обавља тако што нуди робу или услуге, личним прилажењем одређеном потрошачу, који је физички присутан на мјесту понуде, када потрошач није тражио да му се учини понуда, по претходном позиву или пристанку купца у његовом стану, на радном или другом мјесту, уз објашњења и приказивање употребе производа, те особина, намјене и употребљивости робе или услуге, као и других услова, која важе за продају робе или пружање услуга, у складу са прописима.
- (2) Трговину личним нуђењем може да обавља трговац који се регистровао за такав начин трговине и који испуњава друге услове, у складу са овим законом.
- (3) Трговац може да обавља трговину личним нуђењем, лично или преко овлашћених лица - директан продавач, са којим трговац има уговор о радном ангажовању, у складу са прописима о раду.
- (4) Трговац, из става (2) овог члана, издаје сваком директном продавачу легитимациону картицу, из које је видљив идентитет издаваоца – трговца, и идентитет директног продавача, коме је картица издата, као и обим и границе овлаштења имаоца легитимационе картице.
- (5) Трговина личним нуђењем се нарочито обавља:
 - а) као дјелатност путујућих трговаца, без обзира на начин продаје (продаја на прагу куће, стана, у просторијама понуђеног или на други начин),
 - б) на скуповима потрошача, које је трговац организовао позивањем потрошача (оглашавањем, личним позивањем, промовисањем),
 - ц) на радном мјесту или другом мјесту изван сталних продајних просторија, уз презентовање и објашњења за употребу производа, објашњења о особинама, намјени и употребљивости производа, без обзира на то да ли се посјета дешава на захтјев потрошача,
 - д) из торбе (торбарење, колпортирање) на јавним мјестима (отвореним и затвореним просторима, на спортским и културним манифестацијама),
 - е) сваким другим личним приступањем трговца потрошачима, који нису тражили да им се учини понуда.
- (6) Трговац је дужан да, писменим путем, пријави обављање дјелатности трговине личним нуђењем надлежном органу, прије него што почне да је

обавља на одговарајућем подручју, као и да је одјави када буде завршена.

- (7) За обављање дјелатности трговине личним нуђењем трговац мора обезбиједити одговарајуће складиште за робу коју продаје, пословни простор за обављање административних послова и одговарајући простор за хигијенско-санитарне потребе.
- (8) На трговину личним нуђењем сходно се примјењују одредбе овог закона о трговини на мало.
- (9) Министар правилником прописује начин обављања трговине личним нуђењем.

Члан 50.

(Продаја на даљину и електронска трговина)

- (1) Продаја на даљину је трговина робом на мало, као и пружање услуга потрошачима коју трговац организује употребом средстава за комуникацију између физички удаљених лица.
- (2) Продају на даљину може да организује само трговац који се регистровао за ту врсту трговине.
- (3) За обављање дјелатности продаје на даљину трговац мора обезбиједити пословни простор за обављање административних послова, одговарајуће складиште за робу коју продаје и одговарајући простор за хигијенско-санитарне потребе.
- (4) Уговор о продаји робе на даљину закључује се између трговца и потрошача путем средстава за даљинску комуникацију, у складу са одредбама овог закона и закона којим се уређује заштита потрошача.
- (5) Уговор о продаји на даљину обавезно садржи цијену и друге услове продаје. Цијене морају бити јасно и недвосмислено назначене, а посебно се мора назначити јесу ли у приказане цијене укључени трошкови доставе, остали манипулативни трошкови, порез и други трошкови који на било који начин утичу на приказану цијену.
- (6) Електронска трговина је вид продаје на даљину која се остварује на начин да се роба, односно услуга нуди, наручује и продаје путем интернета.
- (7) Електронска трговина се обавља као:
 - а) продаја робе, односно услуга преко електронске продавнице (основни облик електронске трговине),
 - б) продаја робе, односно услуга преко електронске платформе која повезује трговце и потрошаче (продаја преко „e-commerce“ платформе),
 - ц) продаја робе преко електронске продавнице или преко електронске платформе, при чему трговац нема робу у својој залихи него је, у своје име и за свој рачун, наручује од треће стране, произвођача или трговца са којим има склопљен уговор о сарадњи/набавци, који робу директно испоручује потрошачу (енгл. „dropshipping“).
- (8) Трговац који обавља дјелатност трговине на даљину на начин из става (7) тачка ц) овог члана не мора имати одговарајуће складиште из става (3) овог члана.
- (9) Остала продаја на даљину обавља се путем других средстава масовне комуникације, а нарочито као каталожка продаја, радио, ТВ продаја (енгл. „teleshopping“), трговина посредством поште, штампаних пошिल्ки, рекламних материјала са наруџбеницом и сл.

- (10) Министар правилником прописује начин обављања продаје на даљину и електронске трговине.

Члан 51.

(Обавеза пружања информација о трговцу на даљину)

- (1) Трговац који обавља трговину на начин из члана 50. став (7) мора у облику и на начин који је непосредно и стално доступан потрошачима и надлежним инспекцијским органима, пружити сљедеће информације:
- а) назив трговца, под којим је уписан у одговарајући регистар, и адресу сједишта,
 - б) назив и број судског или регистра надлежног органа, у који трговац уписан,
 - ц) идентификацијски број пореског обвезника и/или ПДВ број, уколико је порески обвезник у систему ПДВ-а,
 - д) остале податке о трговцу на основу којих потрошач или надлежни инспекцијски органи могу брзо и несметано ступити с њим у везу, укључујући телефонски број и електронску адресу, путем које је могуће остварити директан контакт.
- (2) Трговац који управља електронском платформом мора на јасан и разумљив начин, који је примјерен средствима комуникације на даљину, обавијестити потрошача о томе:
- а) да ли је лице, које нуди робу или услуге, регистровани трговац или не, а на основу изјаве тог лица,
 - б) да се на уговоре, склопљене на даљину између потрошача и лица које није регистровани трговац, не примјењују одредбе прописа којима су регулирана права потрошача.

Д. Трговинске услуге

Члан 52.

(Трговинске услуге)

- (1) Трговинске услуге су дјелатности којима се, уз накнаду, подстиче обављање размјене робе, од произвођача до крајњег потрошача.
- (2) Трговинске услуге су:
- а) посредничке,
 - б) заступничке,
 - ц) комисионе,
 - д) франшизинг,
 - е) услуге складиштења, отпремања и допремања робе,
 - ф) транспорт и шпедиција,
 - г) контрола квалитета и квантитета робе,
 - х) маркетинг,
 - и) услуге трговачког центра,
 - ј) услуге тржнице на мало,
 - к) услуге тржнице на велико,
 - л) услуге сточне пијаце,
 - м) робна берза,
 - н) аукцијска кућа,
 - о) сајам,

- п) привредне изложбе и традиционалне манифестације.
- (3) Трговац, регистрован као привредно друштво, може обављати све трговинске услуге из става (2) овог члана.
 - (4) Трговац физичко лице може обављати комисионе и посредничке услуге.

Члан 53.

(Минимално технички услови за обављање трговинских услуга)

- (1) За обављање трговинских услуга, трговац је дужан обезбиједити минимално-техничке услове који се тичу опремљености пословних простора, опреме и уређаја.
- (2) Министар правилником из члана 14. став (3) прописује минимално-техничке услове које морају испуњавати пословне просторије, опрема и уређаји за обављање трговинских услуга.

Члан 54.

(Посредничке услуге)

Посредничке услуге су услуге које обавља посредник, у намјери да налогодавцу осигура везу са трећим лицем, које би са налогодавцем преговарало о закључивању одређеног уговора, уз накнаду ако тај уговор буде закључен.

Члан 55.

(Заступничке услуге)

Заступничке услуге су услуге заступања које обавља заступник између налогодавца и трећих лица уз накнаду, али у име и за рачун налогодавца, уз унапријед закључен уговор између заступника и налогодавца.

Члан 56.

(Комисионе услуге)

- (1) Комисионе услуге су услуге које обавља комисионар, када врши послове набавке или продаје робе у своје име, а за рачун другог лица – комитента, уз обрачун накнаде за извршену трговинску услугу.
- (2) У продајном објекту комисиона роба мора бити изложена за продају на посебним полицама, посебном дијелу пословне просторије или на други начин одвојена, ако се у истој просторији продаје и властита роба комисионара.
- (3) Од физичког лица у комисиону продају не могу се узети прехранбени артикли, фармацеутски и козметички производи, цигарете и алкохолна пића и предмети од драгоцених метала.

Члан 57.

(Франшизинг)

Франшизинг је пословни однос у којем једна страна - давалац франшизинга уступа другој страни - примаоцу франшизинга право да у свом пословању користи пословно име, производе и услуге, те производно и пословно искуство даваоца франшизинга, уз накнаду.

Члан 58.
(Услуге складиштења)

Услуге складиштења су услуге које обавља складиштар, а односе се на смјештај и чување одређене робе, те предузимање потребне или уговорене радње ради њеног очувања у одређеном стању, те да је преда на захтјев оставодавца или другог овлаштеног лица, уз накнаду и уз претходно закључен уговор о складиштењу.

Члан 59.
(Услуге отпремања и допремања робе)

Услуге отпремања и допремања робе су услуге које обавља отпремник, у своје име а за рачун налогодавца, закључује уговор о утовару, истовару и превозу робе, и друге уговоре потребне за извршење отпреме и допреме робе, као и да обави остале уобичајене послове и радње, уз накнаду.

Члан 60.
(Услуге контроле квалитета и квантитета робе)

Услуге контроле квалитета и квантитета робе су услуге које обавља правно лице које је обавезно да стручно и непристрасно обави контролу квалитета и квантитета робе и услуга и изда увјерење или сертификат о томе наручиоцу контроле, уз накнаду.

Члан 61.
(Услуге маркетинга)

Маркетинг услугама сматрају се услуге из области истраживања тржишта и маркетинг комуникације (економска пропаганда, реклама, изложба и слично), као и друге маркетинг услуге које се обављају у име и за рачун комитента.

Члан 62.
(Трговачки центар)

- (1) Трговачки центар је посебно изграђена, или у постојећем објекту, уређена просторна целина, која се састоји од више појединачно опремљених пословних простора, у којима се обавља трговина на мало и пружају трговинске и друге услуге.
- (2) За обављање услуга трговачког центра трговац утврђује тржни ред, којим се детаљније уређује пословање трговачког центра.
- (3) Трговац који пружа услуге трговачког центра и корисник услуга, дужни су да се придржавају утврђеног тржног реда из става (2) овог члана.

Члан 63.
(Тржница на мало)

- (1) Тржница на мало, односно пијаца, је посебно организовано и уређено мјесто, на којем се обавља трговина на мало пољопривредним, прехранбеним производима, занатским производима, производима

кућне радиности и осталом робом која се по својим особинама може изложити у пијачној трговини.

- (2) Тржница на мало, организује се и уређује као засебна цјелина или физички одвојена подцјелина једне цјелине, и то:
 - а) зелена тржница на мало,
 - б) робна тржница на мало,
 - ц) тржница на мало за продају кориштене робе, односно пијаца старих ствари,
 - д) тржница на мало употребљаваним аутомобилима – ауто-пијаца.

Члан 64. (Тржни ред)

- (1) Трговац који врши услуге тржнице на мало односно пијаце, утврђује тржни односно пијачни ред, којим се детаљније уређују правила за продају робе, врсту робе, начин излагања робе, одржавање просторија и опреме за обављање трговине на тржницама на мало.
- (2) Трговац који врши услуге тржнице на мало и корисници услуга тржнице на мало дужни су да се придржавају утврђеног тржног реда из става (1) овог члана.
- (3) На тржни ред из става (1) овог члана сагласност даје надлежни орган, који може ускратити давање сагласности ако оцијени да се тржним редом трговина регулише супротно интересима корисника услуга и купаца, посебно у погледу хигијенско санитарних услова и заштите човјекове околине.

Члан 65. (Корисници услуга тржнице на мало)

- (1) Трговином на тржници на мало могу да се баве регистровани трговци, а без регистрације и физичка лица која се баве пољопривредном производњом односно пољопривредно газдинство, уколико је регистровано у складу са законом којим се уређује регистрација пољопривредних газдинстава, када своје пољопривредне производе продају на тржници.
- (2) Физичка лица која се баве пољопривредном производњом из става (1) овог члана могу, без регистрације, продавати искључиво воће, поврће и друге пољопривредно-прехранбене производе, које су произвела на свом пољопривредном газдинству.
- (3) Физичка лица која се баве кућном радиности могу продавати искључиво производе које су произвела у кућној радиности.

Члан 66. (Обавезе трговца који пружа услуге тржнице на мало)

Трговац који пружа услуге тржнице на мало (пијаца) дужан је:

- а) утврдити тржни ред,
- б) видно истаћи дане и вријеме пијачне трговине,
- ц) осигурати испуњавање минимално техничке опремљености пијаце у складу са условима прописаним подзаконским актом из члана 14.ст. (3) и (4) овог закона,

- д) истаћи цијене услуга пијаце,
- е) за услугу издавања продајног мјеста (сто, штанд, локација за покретно возило за продају и др.) издати рачун,
- ф) закључити уговор о закупу продајног мјеста само са лицима из члана 12. став (1) и став (2) тач. а) и б) овог закона,
- г) са трговцем појединцем закључити уговор о закупу само једног продајног мјеста,
- х) водити евиденцију закључених уговора о закупу продајног мјеста из тачке ф) овог члана.

Члан 67.
(Тржница на велико)

Тржница на велико је посебно организовано и уређено мјесто на којем се обавља трговина на велико пољопривредно-прехранбеним производима и другим производима, уз пружање пратећих услуга.

Члан 68.
(Услуге тржнице на велико)

- (1) Услугама тржнице на велико сматрају се:
 - а) стављање на располагање и издавање простора за излагање и продају пољопривредно-прехранбених и других производа на велико,
 - б) складиштење пољопривредно-прехранбених и других производа и употреба средстава за манипулацију тим производима,
 - ц) обављање превоза, отпремања и допремања, као и послови одржавања квалитета и квантитета ускладиштених производа.
- (2) На тржници на велико обавља се трговина на велико, а изузетно и трговина на мало, под условима који су овим законом прописани за тржницу на мало.

Члан 69.
(Тржни ред)

- (1) Трговац који врши услуге тржнице на велико дужан је утврдити тржни ред, којим се прецизније уређују тржна правила за продају групе производа према тржном реду по цјелинама и подцјелинама, врсту робе, начин излагања робе, одржавање просторија и опреме за обављање трговине на тржници на велико.
- (2) Трговац који врши услуге тржнице на велико и корисници услуга дужни су да се придржавају утврђеног тржног реда из става (1) овог члана.
- (3) На тржни ред из става (1) овог члана сагласност даје надлежни орган, који може ускратити давање сагласности уколико оцијени да се тржним редом трговина регулише супротно интересима корисника услуга и купаца, посебно у вези са хигијенско-санитарним условима и условима заштите животне средине, у складу са посебним прописима.

Члан 70.
(Сточне пијаце)

- (1) Сточне пијаце су посебно организована, уређена и технички опремљена мјеста на којима се врши трговина стоком.

- (2) Продавац може продавати стоку која је обиљежена у складу са прописима из области ветеринарства, а за коју власник има важеће увјерење о здравственом стању стоке и која је у његовој својини, за коју посједује прописану документацију.

Члан 71. (Пијачни ред)

- (1) Трговина на сточним пијацама одвија се по пијачном реду, који доноси трговац који пружа услуге сточне пијаце.
- (2) Трговац који пружа услуге сточне пијаце и корисници услуга сточне пијаце дужни су да се придржавају утврђеног пијачног реда из става (1) овог члана.
- (3) На пијачни ред, из става (1) овог члана, сагласност даје надлежни орган.

Члан 72. (Сајам)

- (1) Сајам је организована манифестација, на којој се врши излагање робе односно услуге, у тачно одређеном периоду, на простору посебне намјене (сајамски простор, сајмиште), од стране излагача, ради њеног представљања и упознавања заинтересованих купаца са том робом односно услугама, које излагачи нуде у циљу продаје.
- (2) Организатор сајма може бити трговац правно лице, које се бави организовањем сајамских изложби, као и пружањем пратећих услуга, а нарочито изнајмљивања, пројектовања и припремања изложбених мјеста у сајамском простору, складиштења робе или издавања складишног простора, организовања или обављања превоза робе за излагаче, утовара, истовара и паковања робе, маркетиншких, угоститељских и других услуга у вези са организовањем сајамских изложби. Организатори сајма могу бити и Привредне/Господарске коморе, удружења, јединице локалне самоуправе, туристичке заједнице, агенције и друге организације које у свом статуту имају наведене дјелатности организације сајмова.
- (3) Трговац који се бави приређивањем сајмова дужан је да се придржава рокова предвиђених у календару сајмова, а који се утврђују у сарадњи са Привредном комором Федерације БиХ и Вањскотрговинском/Спољнотрговинском комором БиХ.

Члан 73. (Привредне изложбе и традиционалне манифестације)

- (1) Привредне изложбе су изложбе робе, односно услуга, привременог или повременог карактера, ван сајамског простора.
- (2) Традиционалне манифестације су: вашари, фестивали и друге манифестације, на којима се у склопу културних, музичких, спортских и других друштвених активности, продаје одређена роба односно услуге, а у складу са обичајима поводом тих активности и за одређено подручје.
- (3) Организатор привредне изложбе или традиционалне манифестације је дужан да:
- води евиденцију лица која излажу или продају робу односно услуге,
 - јасно обиљежи и издвоји простор на коме се одржава привредна изложба или традиционална манифестација од околног простора.

ц) видно истакне организатора привредне изложбе или традиционалне манифестације и период трајања изложбе или манифестације.

д) утврди тржни ред привредне изложбе или традиционалне манифестације.

(4) На привредним изложбама или традиционалним манифестацијама дозвољена је продаја робе и пружање услуга које су предмет и сврха организовања изложби или манифестација.

(5) Надлежни орган одређује вријеме и мјесто одржавања привредних изложби и традиционалних манифестација.

Члан 74. (Аукцијска кућа)

(1) Аукцијска кућа је посебна тржишна институција, која организује куповину и продају робе за туђи рачун, путем јавног надметања.

(2) Трговина јавним надметањем је продаја робе купцу, који трговцу, поводом његовог јавног позива, истакне повољнију понуду у односу на остале учеснике у надметању.

(3) Позив на продају је јаван, ако је учињен на начин да за њега може да сазна већи број неодређених лица, и ако садржи одређење робе, почетну цијену и остале услове продаје.

(4) Правила о јавном надметању ради продаје сходно се примјењују и на јавно надметање ради куповине.

(5) Трговац који организује продају робе јавним надметањем, у своје име и за свој рачун, не сматра се аукцијском кућом.

(6) Општим актом аукцијске куће прописују се начин и правила трговине јавним надметањем.

Е. Посебни облици трговине

Члан 75. (Откупне станице и откупна мјеста)

(1) Откуп пољопривредних производа, шумских плодова и стоке може се обављати слободно, под условима одређеним овим законом и подзаконским актом из става (6) овог члана.

(2) Откуп пољопривредних производа, шумских плодова и стоке може се обављати куповином од пољопривредника у откупним станицама, на откупним мјестима и на пољопривредним газдинствима, регистрованим у складу са законом, којим се уређује регистрација пољопривредних газдинстава.

(3) Трговац у откупним станицама, на откупним мјестима и на пољопривредном газдинству може од пољопривредника откупити пољопривредне производе и стоку искључиво ако је произведена на његовом пољопривредном газдинству.

(4) У откупним станицама и откупним мјестима откуп шумских плодова може се вршити и од физичких лица.

(5) Откупна станица и откупно мјесто морају имати одговарајућу просторију, односно уређен простор за пријем и мјерење робе, складиштење, утовар, истовар робе и амбалажу, и испуњавати хигијенско-техничке и санитарне услове.

- (6) Министар, по прибављеном мишљењу министра надлежног за послове пољопривреде, просторног уређења и здравства, правилником прописује услове за пословне просторије, опрему и уређаје, који морају да буду испуњени за обављање откупа пољопривредних производа, шумских плодова и стоке.

Члан 76.

(Услови за трговину у откупним станицама и на откупним мјестима)

Откуп производа из члана 75. овог закона који се обавља у откупним станицама и откупним мјестима, може се обављати ако су, поред услова утврђених овим и посебним законским прописима, испуњени и слjedeћи услови:

- а) да је истакнуто пословно име (фирма) и обавјештење о периоду и времену откупа производа, откупној цијени, времену важења тих цијена и року плаћања,
- б) да надлежној градској односно опћинској служби за управу, трговац најкасније седам дана прије почетка откупа, поднесе захтјев са подацима о адреси откупне станице односно откупног мјеста, врсти производа, откупној цијени, року плаћања, периоду и времену у којем се врши куповина.

Члан 77.

(Тржни ред и издавање рачуна)

- (1) Трговац је дужан да за откупљене производе изда рачун из откупног блока, са слjedeћим подацима:
 - а) пословно име, сједиште и адреса трговца,
 - б) пословно име, пребивалиште и адреса продавца,
 - ц) назив, количина и квалитет односно класа купљених производа,
 - д) цијена по јединици мјере и укупна вриједност купљених производа,
 - е) рок плаћања,
 - ф) датум куповине,
 - г) потпис овлаштеног радника и печат трговца.
- (2) Рачун из откупног блока мора потписати овлаштени радник и мора бити овјерен печатом трговца.
- (3) Трговац је дужан да, у откупној станици, на откупном мјесту односно у пословном сједишту, чува књигу издатих рачуна из откупних блокова, у складу са прописима о чувању књиговодствених исправа.
- (4) Трговац који врши откуп у откупним станицама и на откупним мјестима утврђује тржни ред којим се детаљније уређују тржна правила за обављање трговине.

Члан 78.

(Дражба)

- (1) Дражба (лицитација) као посебан облик продаје робе је организована продаја робе најбољем купцу на основу јавног надметања на одређеном мјесту и у одређено вријеме.
- (2) Дражба може бити стална и повремена.
- (3) Влада Федерације ће, на приједлог министра, за одређену робу уредбом прописати услове за организовање дражбе, начин пословања, те поступак продаје робе путем дражбе.

Члан 79.
(Робна берза)

- (1) Под берзанским услугама подразумијева се организовање привредних субјеката ради закључивања уговора о куповини и продаји робе.
- (2) Оснивање и организовање робних берзи уређује се посебним законом.

IV ПОЧЕТАК РАДА И РЕГИСТРАЦИЈА ТРГОВЦА

Члан 80.
(Почетак рада трговца правног лица)

- (1) Трговац, организован као правно лице, може почети радити у продајном објекту након што надлежном органу поднесе доказ о регистрацији, изјаву из члана 14. став (5) овог закона, и обавијест о датуму почетка рада за сваки продајни објект, најкасније у року од пет дана прије почетка рада.
- (2) Испуњеност услова из члана 14. овог закона провјерава надлежна инспекција, свака у оквиру своје надлежности, у року од 30 дана од дана пријема обавијести и изјаве из става (1) овог члана.
- (3) Изузетно од става (1) овог члана, трговац који обавља трговину на велико и/или послове увоза нафтних деривата, може почети радити на основу рјешења министра о испуњавању услова прописаних подзаконским актом из члана 14. овог закона.

Члан 81.
(Почетак рада трговца физичког лица)

Трговац физичко лице, организован као трговачка радња или као трговац појединац, може да почне обављање дјелатности и да мијења услове њеног обављања када од надлежног органа добије рјешење, којим се трговцу у својству физичког лица, одобрава обављање трговачке дјелатности.

A. Оснивање трговачке радње

Члан 82.
(Оснивање трговачке радње)

- (1) Трговачка радња се оснива доношењем рјешења, којим се трговцу у својству физичког лица, одобрава обављање трговачке дјелатности.
- (2) Рјешење из става (1) овог члана доноси надлежни орган.

Члан 83.
(Услови за оснивање трговачке радње)

- (1) Надлежни орган ће издати рјешење о оснивању трговачке радње лицу које испуњава сљедеће опште и посебне услове:
 - а) да је држављанин Босне и Херцеговине, са пребивалиштем у Босни и Херцеговини
 - б) да је пословно способан,

- ц) да има најмање III степен средње стручне спреме,
 - д) да је здравствено способан, ако је за обављање трговине на мало одређеним робама из предмета пословања трговачке радње, здравствена способност прописана као посебан услов,
 - е) да има у власништву, закупу или по другом законском основу, пословни простор који испуњава опште и посебне услове утврђене чланом 14. овог закона,
 - ф) да нема заснован радни однос,
 - г) да нема основану трговачку радњу,
 - х) да му правоснажном судском одлуком није изречена мјера забране обављања трговачке дјелатности, док та мјера траје,
 - и) испуњава и друге услове прописане овим законом или другим прописом.
- (2) Изузетно, рјешење о оснивању трговачке радње се може издати и лицу које не испуњава услов из става (1) тачка ц) овог члана, ако уз захтјев поднесе доказ да ће запослити лице које испуњава тај услов.
 - (3) Лице, које је дало нетачну изјаву о испуњавању услова из става (1) тачка е) овог члана, има неограничену одговорност за штету проузроковану трећим лицима изазвану давањем нетачне изјаве.
 - (4) Испуњеност услова из става (1) тачка е) овог члана провјерава надлежна инспекција, свака у оквиру своје надлежности, у року од 30 дана од дана достављања коначног рјешења, којим се одобрава оснивање трговачке радње.

Члан 84.

(Рјешење о оснивању трговачке радње)

- (1) Надлежни орган издат ће рјешење о оснивању трговачке радње, у року од 8 дана од дана подношења уредног захтјева ако су испуњени услови из члана 83. овог закона, у супротном рјешењем ће одбити захтјев.
- (2) Против рјешења из става (1) овог члана може се изјавити жалба Федералном министарству трговине.

Члан 85.

(Садржај рјешења о оснивању трговачке радње)

Рјешење о оснивању трговачке радње садржи:

- а) лично име и презиме и адресу пребивалишта подносиоца захтјева, према евиденцији надлежног органа,
- б) назив трговачке радње,
- ц) сједиште и адресу трговачке радње,
- д) врсту трговачке радње односно малопродајног објекта,
- е) шифру претежне дјелатности трговачке радње.

Б. Одобрење за обављање трговине на мало личним радом- трговац појединац

Члан 86.

(Услови за издавање одобрења трговцу појединцу)

- (1) Одобрење за обављање трговине на мало личним радом изван продавнице, надлежни орган издат ће физичком лицу, које испуњава сљедеће услове:
 - а) да је држављанин Босне и Херцеговине, са пребивалиштем у Босни и Херцеговини
 - б) да је пословно способан,
 - ц) да има најмање основну школску спрему,
 - д) да је здравствено способан, ако је за обављање трговине на мало одређеним робама из предмета пословања, здравствена способност прописана као посебан услов,
 - е) има склопљен уговор или предуговор о закупу једног продајног мјеста из члана 45. став (1) тачка а) или одобрење надлежног органа из члана 45. став (2) овог закона за обављање трговине на продајном мјесту из члана 45. став (1) тач. б), д) и е) овог закона,
 - ф) да нема заснован радни однос,
 - г) да нема основану трговачку радњу или својство трговца појединца, о чему подноси писану изјаву,
 - х) да му правоснажном судском одлуком није изречена мјера забране обављања трговинске дјелатности.
- (2) Изузетно од става (1) тачка е) овог члана, у случају да физичко лице подноси захтјев за одобрење обављања трговине на мало изван продавнице из члана 45. став (1) тач. а), б), д) и е), у одређене дане током седмице, на подручју двије или више јединица локалне самоуправе, дужан је надлежном органу доставити склопљен уговор или предуговор о закупу продајног мјеста из члана 45. став (1) тачка а) или одобрење надлежног органа из члана 45. став (2) за обављање трговине на продајном мјесту из члана 45. став (1) тач. б), д) и е) овог закона, у свакој од тих јединица локалне самоуправе.
- (3) Подносилац захтјева дужан је у захтјеву прецизирати врсту робе, којом ће обављати трговину на мало, а у случају из става (2) овог члана, прецизирати и дане у којима ће обављати трговину у одређеној јединици локалне самоуправе.

Члан 87.

(Рјешење о одобрењу обављања трговине на мало личним радом)

- (1) Надлежни орган ће, у року осам дана од дана подношења уредног захтјева и уз испуњавање услова из члана 86. овог закона, физичком лицу издати рјешење о одобрењу обављања трговине на мало личним радом изван продавнице, којим он стиче својство трговца појединца.
- (2) У случају из члана 86. став (2) овог закона, рјешење издаје надлежни орган према пребивалишту подносиоца захтјева.
- (3) Рјешење из става (1) овог члана садржи:
 - а) име и презиме и адресу пребивалишта трговца појединца, према евиденцији надлежног органа,
 - б) врсту робе за чију трговину на мало се даје одобрење,

ц) адресу продајног мјеста за трговину на мало из уговора или предуговора о закупу односно одобрења надлежног органа, а у случају из члана 86. став (2) овог закона, адресе свих продајних мјеста и дане у којима ће се обављати трговина на тим мјестима.

(4) На основу рјешења из става (1) овог члана, трговац појединац несметано обавља трговину у свим јединицама локалне самоуправе које су наведене у рјешењу.

(5) Против рјешења из става (1) овог члана може се изјавити жалба Федералном министарству трговине.

Члан 88.

(Дужност обављања трговине личним радом)

(1) Трговац појединац дужан је трговину на мало обављати личним радом на продајном мјесту и са врстом робе, који су одређени у рјешењу из члана 87. овог закона, у складу са одредбама овог закона и других прописа.

(2) Чланови заједничког домаћинства могу у обављању трговине на мало помагати трговцу појединцу без заснивања радног односа на начин да раде у његовом присуству.

Ц. Регистар трговачких радњи

Члан 89.

(Регистар трговачких радњи и трговца појединаца)

(1) Рјешење о оснивању трговачке радње и рјешење којим се одобрава обављање трговине на мало личним радом трговцу појединцу, по коначности уписују се у Регистар трговачких радњи (у даљем тексту: Регистар), који води надлежни орган.

(2) Трговачка радња, као и трговац појединац, дужни су почети са радом најкасније у року од 30 дана од дана уписа у Регистар.

(3) Од дана уписа трговачке радње, као и од дана уписа трговца појединца у Регистар, трговцу почињу тећи права и обавезе, у складу са овим законом и другим прописима.

(4) Облик, садржај и начин вођења Регистра министар ће прописати подзаконским актом.

Члан 90.

(Обавеза обавјештавања надлежних органа)

(1) О упису трговачке радње и трговца појединца у Регистар, надлежни орган који води Регистар, обавијестиће надлежну порезну управу, надлежни орган тржишне инспекције, федерални и кантонални орган надлежан за област трговине и друге органе, који врше надзор у овој области, достављањем коначног рјешења о оснивању трговачке радње у року од 8 (осам) дана од дана коначности рјешења.

(2) Федерално министарство трговине на основу обавјештења из става (1) овог члана води јединствену евиденцију трговачких радњи и трговца појединаца у Федерацији БиХ.

Д. Престанак рада трговачке радње и трговца појединца

Члан 91.

(Престанак рада трговачке радње одјавом)

- (1) Трговац је дужан прије престанка рада трговачке радње поднијети захтјев надлежном органу за одјаву.
- (2) Надлежни орган, у року од 8 (осам) дана од дана подношења уредног захтјева, доноси рјешење којим утврђује престанак рада трговачке радње.
- (3) Престанак рада трговачке радње утврђује се на дан који је трговац навео у захтјеву из става (1) овог члана и не може се утврдити на дан, који је наступио прије дана подношења захтјева.
- (4) Ако у захтјеву није назначен дан престанка рада трговачке радње, престанак се утврђује даном подношења захтјева за одјаву.

Члан 92.

(Престанак рада трговачке радње по сили закона)

Надлежни орган рјешењем утврђује престанак рада трговачке радње по сили закона са даном утврђивања једног од сљедећих разлога:

- а) губитком пословне способности или смрти власника трговачке радње,
- б) ако трговац не почне обављати трговину на мало у року од 30 дана од дана издавања рјешења о оснивању трговачке радње,
- ц) ако престане испуњавати било који од услова наведених у члану 83. овог закона,
- д) ако је инспекцијским надзором утврђено да нису испуњени услови прописани чланом 14. овог закона, прописима донесеним на основу овог закона и другим прописима, а утврђени недостаци нису отклоњени у заданом року,
- е) ако се накнадно утврди да је рјешење о оснивању трговачке радње донесено на основу неистинитих података или кривотворених исправа,
- ф) на основу захтјева Порезне управе Федерације БиХ, када се утврди да трговачка радња дуже од шест мјесеци не остварује приход нити расход од обављања дјелатности, након што Порезна управа Федерације БиХ провјери и утврди разлоге неостваривања прихода,
- г) на основу захтјева Порезне управе Федерације БиХ, када се утврди да трговачка радња, у посљедњих шест мјесеци односно дуже од шест мјесеци, не обрачунава и не плаћа порезне обавезе и доприносе за обавезна осигурања.

Члан 93.

(Рјешење о престанку рада)

- 1) О престанку рада трговачке радње, у смислу члана 92. овог закона, надлежни орган доноси рјешење којим утврђује престанак рада трговачке радње.
- 2) По коначности рјешења, трговачка радња се брише из Регистра.
- 3) О брисању из Регистра, надлежни орган обавијестит ће надлежну пореску управу, надлежни орган тржишне инспекције, федерални и кантонални орган надлежан за област трговине и друге органе, који врше надзор у овој области достављањем коначног рјешења.

Члан 94.
(Престанак рада трговца појединца)

Одредбе чл. 91., 92. и 93. овог Закона одговарајуће се примјењују и на престанак рада трговца појединца.

V ДЕКЛАРИСАЊЕ РОБЕ И НАЧИН ФОРМИРАЊА И ИСТИЦАЊА ЦИЈЕНЕ РОБЕ

Члан 95.
(Декларисање робе)

- (1) Роба у промету мора да има декларацију, која мора бити написана на једном од језика у службеној употреби у Босни и Херцеговини.
- (2) Садржај декларације прописан је законским прописима којим се уређује заштита потрошача у Босни и Херцеговини, док садржај декларације за поједине производе или групе производа, прописују надлежни органи у складу са посебним прописом.

Члан 96.
(Правила о условима продаје)

Трговац је дужан утврдити писана правила о условима продаје (цијена, начин плаћања и испорука, бонификација и сл.) и на прикладан начин, учинити их доступним купцу и придржавати се тих услова.

Члан 97.
(Начин формирања цијена)

- (1) Трговци и произвођачи формирају цијене робе и услуга слободно, према условима тржишта, ако није другачије регулисано овим законом и прописом, којим се уређује контрола цијена.
- (2) Цијена, у смислу овог закона, јесте новчана вриједност за јединицу производа односно услуге, која је формирана у складу са условима тржишта, по којој трговац нуди своју робу односно услугу купцу.
- (3) Трговац на мало је дужан формирати и истаћи малопродајну цијену робе, коју ставља у промет, у домаћој валути и издати рачун за продату робу.
- (4) Трговац је дужан наплату рачуна, који потрошач плаћа у готовини, извршити у складу са Смјерницама о заокруживању износа за плаћање у готовинском платном промету ("Службене новине Федерације БиХ", број 89/07).

Члан 98.
(Истицање цијена)

- (1) Трговац је дужан да на јасан, лако уочљив и читљив начин, истакне продајну цијену на полици или артиклу, непосредно поред, изнад или испод робе или у случају даљинске трговине, поред приказа или описа робе.
- (2) Трговац, који обавља трговину на продајном мјесту у продајном објекту, у који потрошач не може да уђе или трговину личним нуђењем, дужан је да

- истакне продајну цијену на начин из става (1) овог члана или на видном мјесту у ценовнику.
- (3) Продајна цијена производа и услуга је коначна цијена у коју су укључени сви порези и таксе.
 - (4) Пружалац услуге је дужан да, на видном мјесту, на јасан, лако уочљив и читљив начин, истакне само јединичну цијену услуге.

Члан 99. (Калкулација цијена)

- (1) Трговац је дужан да формира цијене робе у промету путем калкулација, и да, на основу њих, истакне цијене за сваку робу у продаји.
- (2) Уз ознаку цијене робе, изложене за продају или припремљене за продају, мора се означити редни број из трговачке књиге и година задужења, односно записника о промјени цијена у трговачкој књизи, или друга ознака, на основу које се истакнута цијена може повезати са улазном калкулацијом, односно записником о промјени цијена за ту робу.
- (3) Ако се на производу налази barcode (GTIN, QR code и др.) или друга ознака, на основу које се може истакнута цијена повезати са улазном калкулацијом или редним бројем задужења у трговачкој књизи, трговац није дужан поступити по одредби става (2) овог члана.
- (4) Трговац на мало може потрошачима да даје попуст на цијену, из става (1) овог члана, умањењем малопродајне цијене утврђене калкулацијом, а приликом плаћања робе. Износ попушта мора бити јасно исказан на рачуну за продату робу и/или услугу.
- (5) Врста и начин плаћања у малопродаји не смије утицати на крајњу цијену рачуна која се наплаћује од купца.

Члан 100. (Продајни подстицаји)

- (1) Трговац на мало може да даје нарочите продајне подстицаје потрошачима када спроводи поступак посебне врсте продаје.
- (2) Продајни подстицај је понуда робе односно услуге, под повољнијим условима у односу на редовну понуду, и то нарочито:
 - а) са сниженом цијеном, као што су: распродаја, акцијска продаја, стална продаја по сниженој цијени у специјализованим продавницама, сезонска продаја, промотивна продаја, сајамска продаја, продаја појединим групама потрошача и други облици продаје са цијеном нижом од цијене остварене у редовној продаји,
 - б) са посебним погодностима током продаје у вези са испоруком, монтажом, одржавањем или другим погодностима и то зависно од природе производа, односно робе или услуге,
 - ц) са обећањем награде, учешћем у наградној игри, пратећим поклонима, у програмима лојалности, односно другим погодностима.
- (3) Трговац је дужан утврдити, у писаној форми, правила када спроводи поступак посебне врсте продаје, те их јасно, видљиво и читко истакнути у пословном простору или посебном мјесту продаје, лако доступном потрошачу, у складу са посебним прописима о заштити потрошача.
- (4) Правила морају садржавати најмање:
 - а) врсту подстицаја, као што су: попуст, пратећи поклон, учешће у наградној игри или друга погодност,
 - б) прецизно и јасно одређење робе односно услуге на коју се односи,

- ц) период важења подстицаја са назнаком датума почетка,
 - д) све евентуалне посебне услове за остваривање права на подстицај.
- (5) Промотивна продаја је продаја робе која се први пут уводи у понуду трговца и која се нуди по нижој цијени од цијене, која ће бити формирана у редовној понуди.

Члан 101.
(Истицање цијене у продаји преко каталога)

Трговац, који нуди робу на продају преко каталога, дужан је да у каталогу означи продајну цијену робе и друге услове продаје, као и вријеме важења те цијене и тих услова.

VI ТРГОВАЧКА ЕВИДЕНЦИЈА

Члан 102.
(Вођење евиденција)

- (1) Трговац је дужан да води евиденције утврђене овим законом и прописима донесеним на основу овог закона.
- (2) У свакој фази промета и транспорта робу мора пратити вјеродостојна документација (фактура или доставница или отпремница или откупни блок и сл.) из које се недвосмислено може утврдити поријекло робе, количина и врста робе, назив добављача (продавца) и назив и мјесто купца.
- (3) Код амбулантне продаје робу у промету прати документ о поријеклу робе, количини и врсти робе и отпремнице о извршеној продаји купцима.
- (4) Трговац је дужан, за сваку продату робу или извршену услугу, купцу издати одговарајући рачун, у складу са законом којим се уређује промет путем фискалних каса, отпремницу, доставницу, нота рачун, парагон и откупни блок.
- (5) Министар правилником прописује облик, садржај и начин вођења трговачке књиге за трговину на велико, трговину на мало и трговинске услуге.

Члан 103.
(Евиденције у трговини на велико)

- (1) Трговац на велико дужан је у сваком складишту односно у пословном простору, држати и ажурно водити трговачку књигу на велико. Изузетно, трговац није обавезан посебно водити трговачку књигу на велико, уколико у свом рачуноводству води ажурно све податке везане уз набавку и продају робе и обавезне елементе калкулације цијене прописане подзаконским актом из члана 102. став (5) овог закона.
- (2) Трговац на велико не може продавати робу за коју нема исправе о њеној набавци и за коју није сачињена калкулација цијена.
- (3) Привредна друштва и обртници, који су регистровани за обављање дјелатности производње, дужни су да за робу (репроматеријал) намијењену производњи посједују исправе о њеној набавци (фактура, отпремница и сл.).

Члан 104.

(Трговачка књига за трговину на мало)

- (1) Трговац, који обавља трговину на мало, дужан је да за сваки продајни објекат или друго продајно мјесто, води трговачку књигу, која садржи евиденцију о куповини и продаји робе, као и да обезбиједи доступност те евиденције.
- (2) Евиденција о куповини робе води се на основу фактуре отпремнице, фактуре, доставнице и пријемнице односно другог документа о куповини робе.
- (3) Евиденција о продаји робе води се на основу одговарајућег рачуна, фактуре и других докумената који садрже податке о њеној вриједности.
- (4) Вриједност купљене и продате робе евидентира се по малопродајним цијенама.
- (5) Трговац који обавља трговину на мало не може продавати робу за коју нема исправе о њеној набавци (отпремницу, доставницу, рачун и слично), за коју није сачињена калкулација цијена и која није евидентирана у трговачку књигу.
- (6) Трговац на мало дужан је тачно и ажурно водити трговачку књигу.
- (7) Трговачка књига може да се води и електронски, умјесто у папирном облику, уз могућност састављања копија идентичних изворном електронском запису.
- (8) Обавеза вођења трговачке књиге не односи се на трговца појединца, пољопривредна газдинства и физичка лица - произвођаче у домаћој радиности.

Члан 105.

(Трговачка књига за трговинске услуге)

- (1) Трговац, који се бави пружањем трговинских услуга, дужан је да води трговачку књигу о примљеној и продатој односно испорученој роби и извршеној услузи.
- (2) Трговачка књига, из става (1) овог члана, води се за свако продајно мјесто односно пословну јединицу у којој се врше услуге.
- (3) Трговачка књига се води на основу исправа о изради односно набавци робе или исправа о нарученим услугама (фактура, доставница, пријемница, радни налог, наруџбеница, реверс и друго).
- (4) Трговачка књига и исправе се држе у сваком продајном мјесту, односно пословној јединици, а исправе о роби која се транспортује у превозном средству.
- (5) Трговац из става (1) овог члана не може продавати нити превозити робу односно вршити услуге, за које нема исправе, или које нису прописно евидентирали.

Члан 106.
(Обавеза достављања података о трговини)

- (1) Министарство прикупља од трговаца податке о трговини и трговинској мрежи, цијенама, промјени цијена робе и услуга, залихама, маржи и друге податке ради иницирања и праћења ефеката мјера економске политике у области тржишта и трговине.
- (2) Трговац је дужан да достави Министарству податке из става (1) овог члана.
- (3) Подаци из става (1) овог члана достављају се у електронској или писаној форми.
- (4) Сви достављени подаци сматрају се повјерљивим и неће се појединачно објављивати у било којем облику.
- (5) Министар правилником прописује периоде извјештавања, рокове за достављање, облик обрасца и садржину података о трговини и трговинској мрежи, цијенама, промјени цијена роба и услуга, залихама, маржи.

VII НЕПОШТЕНЕ ТРГОВАЧКЕ РАДЊЕ

Члан 107.
(Непоштене трговачке радње)

- (1) Непоштеним трговачким радњама, у смислу овог закона, сматрају се радње:
 - а) непоштене тржишне конкуренције односно нелојална конкуренција,
 - б) недозвољене шпекулације,
 - ц) непоштене трговачке праксе.
- (2) Непоштеним трговачким радњама сматрају се и акти којима се подстичу радње из става (1) овог члана.
- (3) Радње и акти из ст. (1) и (2) овог члана су забрањени.

Члан 108.
(Непоштена тржишна конкуренција)

Непоштена тржишна конкуренција односно нелојална конкуренција је радња трговца која је противна добрим пословним обичајима и којом се наноси или се може нанијети штета другом трговцу, другом привредном друштву или потрошачу.

Члан 109.
(Облици непоштене тржишне конкуренције)

Под непоштеном тржишном конкуренцијом, односно нелојалном конкуренцијом из члана 108. овог закона, подразумијева се:

- а) рекламирање, оглашавање или нуђење робе навођењем података или употребом израза, којима се ствара или се може стварати забуна на тржишту, чиме се одређени трговац доводи или се може довести у повољнији положај или купац довести у заблуду,
- б) давање података о другом трговцу који могу бити штетни по углед или пословање тог трговца,
- ц) продаја робе са ознаком или подацима који стварају или могу створити забуну о поријеклу, начину производње, количини, квалитету и другим својствима робе,

- д) прикривања мана робе, истицање непостојећих квалитета, давање нетачних података или довођење, на други начин, купца у заблуду,
- е) предузимање радњи усмјерених на раскидање пословног односа између других трговаца или ради спречавања односно отежавања заснивања таквог пословног односа,
- ф) неоправдано неизвршавање или једнострано раскидање уговора о куповини и продаји робе или другог трговинског уговора због закључења истог или сличног уговора са другим, чиме се наноси или може нанијети штета сауговорачу,
- г) оглашавање привидне распродаје или привидног снижења цијена робе или обављање других сличних радњи, које доводе или могу довести потрошача у заблуду о цијени,
- х) неовлаштена употреба туђег имена, фирме, жига, ознаке или другог спољног обиљежја, ако се тим ствара или може створити забуна на тржишту,
- и) давање овлаштења другом трговцу да може користити његова вањска обиљежја ако се тиме ствара или може створити забуна на тржишту,
- ј) неовлаштена употреба услуга трговачког путника, трговачког представника или заступника другог привредног друштва.

Члан 110. (Недозвољена шпекулација)

- (1) Недозвољена шпекулација је кориштење стања на тржишту насталог поремећајима у снабдијевању или незаконито повећање цијена ради стицања противправне имовинске користи.
- (2) Недозвољеном шпекулацијом, из става (1) овог члана, сматра се:
 - а) прикривање одређене робе, ограничавањем или обустављањем њене продаје и друге радње, којима се узрокује поремећај на тржишту,
 - б) условљавање куповине једне робе куповином друге робе или, на други начин, условљавање и куповина и продаја робе,
 - ц) продаја робе на начин и под условима, којима се купцима отежава или онемогућава куповина робе,
 - д) закључивање фиктивних уговора о куповини и продаји робе и другим пословима трговине,
 - е) неуговарање рока испоруке или испорука робе послџе уговореног рока, по цијени вишој од цијене, која је важила на дан испоруке робе утврђене уговором.
 - Ф) накнадно давање финансијских рабата, а које није унапријед уговорено између купца и добављача, са јасно дефинисаним разлозима и условима за остваривање права на рабат.

Члан 111. (Непоштена трговачка пракса)

- (1) Непоштена трговачка пракса је поступање трговаца супротно начелу поштења и савјесности, начелу равноправности уговорних страна и доброј пословној пракси, односно поступање на начин који је усмјерен на доношење штете другим трговцима, у складу са законом којим се уређују облигациони односи.
- (2) Под непоштеном трговачком праксом трговца, подразумијевају се и радње трговца, којима се врши:

- а) условљавање плаћања накнаде за уврштавање односно „улиставање“ производа у асортиман и стављање производа на полице у продајном објекту и продајном мјесту трговца,
- б) набавка производа од добављача без плаћања у циљу првог пуњења,
- ц) плаћање посебних накнада приступа продајној мрежи,
- д) други облици условљавања са истим ефектом.

Члан 112.
(Накнада штете)

- (1) Накнада штете, настала непоштеном трговачком праксом, остварује се у судском поступку.
- (2) Тужбу, из става (1) овог члана, могу поднијети трговац и друга правна и физичка лица, која имају правни интерес.
- (3) Право на тужбу, из става (2) овог члана, застаријева истеком рока од једне године од дана када тужилац сазна за дјело и извршиоца, а најкасније три године од дана извршења дјела.

VIII ЗАШТИТА ПОТРОШАЧА

Члан 113.
(Заштита потрошача)

На сва питања у вези са заштитом потрошача и обавезама и одговорностима трговаца у области трговине на велико, трговине на мало и пружању трговачких услуга, која нису регулисана овим законом, примјењиваће се одговарајуће одредбе из законских прописа којима се уређује заштита потрошача у Босни и Херцеговини.

IX ЗАБРАНА ОГРАНИЧЕЊА ТРЖИШТА И ПРИВРЕМЕНЕ МЈЕРЕ ОГРАНИЧЕЊА ТРЖИШТА

Члан 114.
(Забрана ограничења тржишта)

- (1) Федерални, кантонални и органи јединица локалне самоуправе не могу својим актима, поступањем и пружањем подршке или на други начин, ограничавати наступање на тржишту, нити се могу поједини трговци или потрошачи стављати у неравноправан положај на тржишту.
- (2) Забрањено је ограничавање тржишта општим и појединачним актима и радњама надлежних органа из става (1) овог члана, трговаца и других правних лица којима се, супротно овом закону, ограничава слободна размјена робе и слободно наступање на тржишту или на други начин нарушава конкуренција.
- (3) Актима и радњама из става (2) овог члана сматрају се акти и радње којима се трговац доводи у неравноправан положај, тако што му се онемогућава ширење продајне мреже, продаја робе или се присиљава на продају, која није у складу са његовом пословном политиком.

Члан 115.

(Привремене мјере ограничавања тржишта)

- (1) Изузетно од члана 114. овог закона, уколико настану или могу настати значајнији поремећаји на тржишту, који се не могу отклонити мјерама економске политике, услед елементарне непогоде, несташице добара за потребе привреде и снабдијевања становништва, поремећаја у глобалним ланцима снабдијевања, проглашења пандемије, Влада Федерације БиХ може прописати привремене мјере ограничавања тржишта, у складу са овим законом и посебним законима.
- (2) У случајевима из става (1) овог члана, Влада Федерације БиХ може прописати:
 - а) забрану трговине одређених производа, сировина и репроматеријала,
 - б) ограничавање трговине поједином робом или одредити посебне услове за трговину појединим производима (куповина по одобрењу, картицама и слично),
 - ц) обавезу одређеним трговцима да ставе на тржиште одређене врсте и количине појединих производа односно да их испоруче одређеним корисницима по прописаном редослиједу,
 - д) обавезу одређеним трговцима да формирају и држе у резерви одређене врсте и количине производа.
- (3) Мјере, из става (2) овог члана, могу трајати док трају поремећаји на тржишту, који се не могу отклонити мјерама економске политике, али најдуже до шест мјесеци од дана почетка примјене привремених мјера ограничавања тржишта.

Х ПЛАНИРАЊЕ И РАЗВОЈ ТРГОВИНЕ

Члан 116.

- (1) Стратегију развоја трговине у ФБиХ (у даљем тексту: Стратегија) доноси Парламент ФБиХ, на приједлог Владе ФБиХ (у даљем тексту: Влада).
- (2) Стратегијом се утврђују мјере и активности које се предузимају ради остварења стратешких дугорочних циљева у области трговине.
- (3) Стратегија садржи најмање:
 - а) анализу постојећег стања и досадашњег степена развоја трговине,
 - б) упоредну анализу трговине конкурентских земаља,
 - ц) циљеве развоја трговине,
 - д) визију развоја трговине,
 - е) приједлог политике развоја трговине,
 - ф) остале елементе.
- (4) Ради спровођења Стратегије, Влада доноси акциони план за четири године.
- (5) Јединице локалне самоуправе дужне су да своје развојне документе усклађују са Стратегијом.

Члан 117.

- (1) Влада оснива Савјет за развој трговине Федерације БиХ (у даљем тексту: Савјет) као савјетодавно тијело за потребе унапређења развоја трговине у Федерацији.
- (2) Савјет у оквиру својих надлежности обавља сљедеће послове:
 - а) праћење развоја и анализа достигнутог нивоа развијености трговине,
 - б) предлагање политике развоја трговине,

- ц) праћење спровођења Стратегије и акционог плана за реализацију Стратегије,
 - д) друга питања од значаја за развој и унапређење трговине.
- (3) Рад чланова Савјета је добровољан и не плаћа се.
- (4) Влада именује чланове Савјета на приједлог Министарства, а који чине представници: Привредне коморе Федерације БиХ, Обртничке коморе Федерације БиХ, Удружења послодаваца-област трговине, Гранског синдиката, удружења за заштиту потрошача, научни и универзитетски радници и представник Министарства на период од 4 године.
- (5) При именовану чланова Савјета води се рачуна о равноправној заступљености полова, у складу са законом.

Члан 118.

- (1) С циљем усмјеравања унапређења и развоја трговине у Федерацији БиХ, у буџету Федерације БиХ могу се планирати средства за финансирање промотивних активности за стварање и развој брэнда, подстицање произвођача-трговаца или пружалаца услуга на спровођењу активности на брэндирању производа робе и услуга намијењених тржишту, активности на креирању брэнда, као што су: дизајн, маркетинг, паковање и друго.
- (2) Право на додјелу средстава, из става 1. овог члана, имају субјекти који су регистровани у Федерацији за обављање дјелатности производње и трговине.
- (3) Додјела средстава за унапређење и развој трговине из става 1. овог члана врши се на основу јавног конкурса, који расписује Министарство.
- (4) За спровођење конкурса, министар именује Комисију за спровођење поступка додјеле средстава.
- (5) За спровођење поступка контроле утрошка додијељених намјенских средстава, министар именује Комисију за контролу утрошка средстава за унапређење и развој трговине.
- (6) Избор пројеката, који ће бити финансирани или суфинансирани намјенским средствима, врши се према сљедећим критеријумима:
- а) показатељи пословања подносиоца захтјева за додјелу средстава за унапређење и развој трговине,
 - б) допринос развоју домаће привреде и домаће производње,
 - ц) степен развијености јединице локалне самоуправе у којој се налази сједиште друштва,
 - д) усклађеност са стратешким документима у области трговине.
- (7) Министар доноси рјешење о одређивању износа додијељених средстава из става 1. овог члана и закључује уговор о финансирању пројекта из области трговине.
- (8) Министар доноси рјешење о одбијању додјеле средстава за унапређење и развој трговине ако:
- а) пројекат није оцијењен са довољним бројем бодова на ранг-листи за његово финансирање,
 - б) ако Министарство није у могућности да реализује финансирање пројекта због недостатка буџетских средстава,
 - ц) ако субјекти из става 2. овог члана нису оправдали утрошак средстава, која су им додијељена за унапређење и развој трговине.
- (9) Рјешење из ст. 7. и 8. овог члана је коначно и против њега није дозвољено изјавити жалбу, али се може тужбом покренути управни спор код надлежног суда.

- (10) Уговор о финансирању пројекта из области трговине садржи податке о додијељеном финансијском износу, прецизно утврђену сврху трошења буџетских средстава, висину учешћа корисника средстава у финансирању пројекта из сопствених или других извора, динамику преноса буџетских средстава, обавезу редовног извјештавања Министарства о намјенском утрошку средстава, начин контроле утрошка додијељених средстава, те остала међусобна права и обавезе уговорних страна.
- (11) Министар правилником прописује поступак додјеле средстава за унапређење и развој трговине.

Члан 119.

- (1) Корисник подстицаја из члана 118. став 2. овог закона обавезан је да Министарству благовремено достави извјештај о утрошку финансијских средстава са потребним доказима у року који је одређен уговором.
- (2) Корисник подстицаја обавезан је да намјенски утроши додијељена средства.
- (3) Корисник подстицаја обавезан је да чува документацију на основу које су додијељена намјенска средства Министарства најмање три године од дана закључења уговора.
- (4) Корисник подстицаја дужан је да, без одгађања, у случају настанка околности, које отежавају или онемогућавају реализацију уговорених обавеза, а најкасније у року од пет дана од дана настанка околности, обавијести Министарство о:
 - а) одгађању или промјени рока за реализацију уговорне обавезе,
 - б) настанку околности које спречавају или одуговлаче реализацију уговора,
 - ц) статусним и другим битним организационим промјенама, које могу утицати на реализацију уговорне обавезе,
 - д) другим важнијим питањима, која се појаве у тренутку реализације уговорних одредби, а која на одређен начин мијењају пројектне активности или уговорене обавезе.
- (5) Корисник подстицаја, који у уговореном року, не достави извјештај са пратећим доказима о намјенском утрошку средстава или достави неуредан и непотпун извјештај, злоупотреби односно ненамјенски утроши средства, губи право на кориштење финансијских средстава прописаних овим законом, те има обавезу да врати додијељена средства увећана за законску затезну камату.

XI НАДЗОР

Члан 120.

(Управни и инспекцијски надзор)

- (1) Управни надзор над примјеном овог закона и прописа, донесених на основу овог закона, врши Министарство.
- (2) Инспекцијски надзор над примјеном овог закона и прописа, донесених на основу овог закона, врше федерални тржишно, туристичко-угоститељски инспектори и кантонални, градски и општински тржишни инспектори, сваки у оквиру своје надлежности, у складу са овлашћењима прописаним овим законом и прописима, којим се уређује инспекцијски надзор.

Члан 121.

- (1) Надлежни тржишни инспектор ће трговцу рјешењем забранити обављање трговине до отклањања неправилности, утврђених налазом инспектора, ако приликом надзора утврди:
 - а) да се дјелатност трговине обавља без регистрације или без одобрења за обављање трговачке дјелатности издатог од надлежног органа,
 - б) да у пословном простору односно другом продајном мјесту нису испуњени, законом прописани, технички и други услови за обављање те дјелатности,
 - ц) да је трговац отпочео радити у продајном објекту, а надлежном органу претходно није поднио изјаву из члана 14. став (5) овог закона.
- (2) Жалба против рјешења не одлаже извршење рјешења.
- (3) Након што је рјешење о забрани постало извршно, инспектор ће утврдити је ли рјешење извршено те, ако није извршено, без одгађања ће покренути поступак за његово извршење и донијети закључак о дозволи извршења по службеној дужности, те извршити печатење објекта у којем је забрањен рад.
- (4) Када трговац обавијести инспектора да су отклоњени недостаци, који су били разлог печатења, инспектор који је рјешењем одредио забрану рада, одмах ће издати налог односно лично извршити скидање печата.
- (5) Тржишни инспектор може привремено до окончања прекршајног поступка одузети робу лицима из става (1) овог члана.
- (6) Уколико се у продајном објекту или на продајном мјесту налазе лако кварљиве намирнице, трговац може, писменим путем, у року од 24 сата од затварања продајног објекта или продајног мјеста, поднијети захтјев тржишном инспектору за отварање продајног објекта или продајног мјеста и у присуству инспектора ће се изнијети намирнице, након чега ће се продајни објекат односно продајно мјесто поново затворити.

Члан 122.

- (1) Ако се приликом надзора утврди да се дјелатност трговине обавља мимо регистрације или мимо одобрења за обављање трговачке дјелатности издатог од надлежног органа и да су пословни простори, уређаји и опрема намијењени за обављање трговине и пружање услуга престали испуњавати прописане минималне техничке услове, као и услове техничке опремљености и да је трговац поднио нетачну изјаву из члана 14. став (5) овог закона, тржишни инспектор ће рјешењем одредити рок до којег се недостаци морају отклонити.
- (2) Ако се недостаци из става (1) овог члана не отклоне у одређеном року, тржишни инспектор донијет ће рјешење о забрани обављања дјелатности, о затварању простора односно о забрани употребе уређаја и опреме.
- (3) У случају теже повреде хигијенско-санитарних, здравствених и техничких услова због којих могу настати теже посљедице по здравље и живот људи и стоке, надлежни инспектор ће донијети рјешење којим ће одмах забранити обављање те дјелатности док се утврђени недостаци не отклоне.
- 4) Жалба против рјешења из става (3) овог члана не одлаже извршење рјешења.

Члан 123.

- (1) Када тржишни инспектор, у надзору над квалитетом производа у промету, утврди да производ не испуњава прописане услове квалитета, рјешењем ће:
- а) привремено ставити ван промета производ за који утврди да се у промету налази непрописно декларисан односно да је са недостацима у декларацији, да стварно стање производа не одговара декларисаном и наложити отклањање недостатака,
 - б) привремено ставити ван промета производ, за који је лабораторијским испитивањем квалитета утврђено да, по свом саставу, не испуњава прописане услове квалитета, али се може ставити у промет за даљњу употребу, под условом да се, у декларацији отклоне недостаци, и наведу подаци, који одговарају условима квалитета прописаним за ту врсту производа,
 - ц) ставити ван промета производ и наложити његово уништење у случајевима, када је лабораторијским испитивањем квалитета утврђено да производ, по свом саставу, не испуњава прописане услове квалитета и да није за даљњу употребу.
- (2) Жалба на рјешење не одлаже извршење рјешења.

Члан 124.

- 1) Ако трговац не поступа у складу са одредбама члану 102., 103., 104. и 105. овог закона, тржишни инспектор ће изрећи прописану казну и уједно рјешењем наложити отклањање неправилности у остављеном року.
- 2) Ако тржишни инспектор у контроли извршења рјешења утврди да се недостаци из става (1) овог члана нису отклонили, након што је рјешење о отклањању неправилности постало извршно, донијет ће закључак којим ће бити омогућено печатење објекта све до момента док се неправилност не отклони.

Члан 125.

Ако трговац или физичко лице - грађанин не поступа у складу са чланом 102. став (2) овог закона, тржишни инспектор ће привремено одузети робу до окончања судског поступка, о чему сачињава записник и издаје потврду о привремено одузетој роби.

Члан 126.

Ако тржишни инспектор у вршењу инспекцијског надзора утврди да трговац чини неку радњу која се, у смислу члана 107. овог закона, сматра непоштеном трговачком радњом, донијеће рјешење о њеној забрани.

XII КАЗНЕНЕ ОДРЕДБЕ

Члан 127.

- (1) Новчаном казном у износу од 3.000,00 КМ до 30.000,00 КМ казниће се за прекршај трговац правно лице, ако:
- а) продаје робу која не испуњава прописане услове квалитета (члан 6. овог закона),
 - б) поднесе нетачну писану изјаву да продајни објекат испуњава прописане услове (члан 14. став (5) и члан 75. став (5) овог закона),
 - ц) отпочне радити у продајном објекту, а надлежном органу претходно не достави изјаву из члана 14. став (5) и не поднесе обавијест о датуму почетка рада (члан 80. став 1) овог закона),
 - д) продаје алкохолна пића и друга пића, која садрже алкохол, духан и духанске прерађевине, лицима млађим од 18 година (члан 20. став (1) овог закона),
 - е) обавља трговину или трговинске услуге без регистрације или без одобрења надлежног органа или не испуњава минималне техничке услове (члан 14., члан 49. став (2) и (7), члан 50. став (3), чл. 53., 83. и 87. овог закона),
 - ф) не пружи информације о трговцу на даљину, у складу са чланом 51. овог закона,
 - г) закључи уговор о закупу супротно одредбама члана 66. тач. ф) и г) овог закона,
 - х) декларација није написана на једном од језика у службеној употреби у Босни и Херцеговини (члан 95. став (1) овог закона),
 - и) не утврди писана правила о условима продаје (члан 96. овог закона),
 - ј) не поступи по правилима о начину формирања и истицања цијена (члан 97. став (3) и члан 98. ст.(1) и (2) овог закона),
 - к) за робу у промету не посједује вјеродостојну документацију и не предочи је на захтјев инспектора (члан 102. ст.(2) и (3) овог закона),
 - л) не држи и не води ажурно трговачку књигу (чл.103.,104. и 105. овог закона),
 - м) подузме неку од радњи која представља непоштену трговачку радњу (члан 107. овог закона),
 - н) не придржава се привремених мјера донесених ради отклањања поремећаја на тржишту Федерације БиХ (члан 115. став (2) овог закона),
- (2) За радње из става (1) овог члана бит ће кажњено за прекршај и одговорно лице у правном лицу новчаном казном у износу од 1.000,00 КМ до 2.000,00 КМ.
- (3) За радње из става (1) овог члана бит ће кажњен трговац физичко лице новчаном казном у износу од 1.000,00 КМ до 1.500,00 КМ.
- (4) Новчаном казном у износу од 1.000,00 КМ до 1.500,00 КМ бит ће кажњено физичко лице - грађанин, ако:
- а) обавља трговину без одобрења надлежног органа (чл. 82. и 83. овог закона),
 - б) за робу у промету не посједује вјеродостојну документацију и не предочи је на захтјев инспектора (члан 102. став (2) овог закона).
- (5) Уз новчану казну за прекршаје, из става (1) овог члана, може се изрећи заштитна мјера одузимања робе која се налази у продаји односно робе, којом је почињен прекршај.
- (6) Уз новчану казну за прекршај, из става (4) тачка б) овог члана, изрећи ће се заштитна мјера одузимања робе која је затечена у промету.

- (7) Уз новчану казну за прекршаје, из става (1) овог члана, може се изрећи заштитна мјера забране обављања трговачке дјелатности у периоду до шест мјесеци.

Члан 128.

- (1) Новчаном казном у износу од 2.000,00 КМ до 15.000,00 КМ казнит ће се за прекршај трговац правно лице, ако:
- а) обавља трговачку дјелатност без испуњавања услова у погледу стручне спреме (члан 15. и члан 83. став (1) овог закона),
 - б) на продајном објекту не истакне и не придржава се утврђеног радног времена (члан 18. став (1) и члан 19. став (1) овог закона),
 - ц) на свим продајним мјестима не истакне ознаку о забрани продаје алкохолних пића и других пића, која садрже алкохол, духан и духанске прерађевине лицима млађим од 18 година (члан 20. став (2) овог закона),
 - д) врши продају супротно члану 45. став (2) и члану 49. став (2) овог закона,
 - е) не утврди писана правила о условима продаје и на прикладан начин их не учини доступним купцу или се не придржава тих услова (члан 50. став (4) и (5) и члан 96. овог закона),
 - ф) на тржници на мало продаје осталу робу супротно члану 65. став (2) овог закона,
 - г) не води регистар закључених уговора о закупу (члан 66. тач. (х) овог закона),
 - х) продаје робу за коју нема исправе о њеној набавци, за коју није сачињена калкулација цијене и која није евидентирана у трговачкој књизи (чл. 103., 104. и 105. овог закона).
- и) не достави податке Министарству (члан 106. став (1) овог закона)
- (2) За радње, из става (1) овог члана, бит ће кажњено за прекршај и одговорно лице у правном лицу новчаном казном у износу од 500,00 КМ до 1.500,00 КМ.
- (3) За радње, из става (1) овог члана, бит ће кажњен трговац физичко лице новчаном казном у износу од 500,00 КМ до 1.500,00 КМ.
- (4) Новчаном казном у износу од 2.000,00 КМ до 15.000,00 КМ, казниће се за прекршај привредно друштво регистровано за обављање дјелатности производње ако не посједује исправе о набавци робе (репроматеријала) намијењене производњи (фактура, отпремница и сл.), (члан 103. став (3)).
- (5) За радњу, из става (4) овог члана, казниће се за прекршај одговорно лице у привредном друштву регистрованом за обављање дјелатности производње новчаном казном у износу од 500,00 КМ до 1.500,00 КМ.
- (6) За радњу, из става (4) овог члана, казниће се обртник регистрован за обављање дјелатности производње новчаном казном у износу од 500,00 КМ до 1.500,00 КМ.
- (7) Уз новчану казну за прекршај, из става (1) тач. ф) и х) и ст. (4) и (6) овог члана, може се изрећи и заштитна мјера одузимања робе употријебљене или намијењене за извршење прекршаја или је настала извршењем прекршаја.

Члан 129.

- (1) Новчаном казном у износу од 2.000,00 КМ до 10.000,00 КМ казнит ће се за прекршај трговац правно лице, ако:
- а) поступи супротно члану 16. овог закона,

- б) на сваком продајном објекту, као и при продаји робе ван продавнице, не истакне фирму под којом је уписан у Регистар код надлежног органа (члан 17. овог закона),
- ц) у продавници намијењеној трговачкој дјелатности није физички одвојио дио за обављање неке друге дјелатности (члан 21. став (1) овог закона),
- д) у продавници гдје додатно обрађује храну омогући потрошачима конзумацију хране или пића (члан 21. став (3) овог закона),
- е) поступи супротно члану 21. став (5) овог закона,
- ф) трговину на велико у транзиту обавља робама чији промет у транзиту није дозвољен (члан 26. овог закона),
- г) обавља трговину без одобрења надлежног органа из члана 42. став (2) овог закона,
- х) поступи супротно члану 56. ст. (2) и (3) овог закона,
- и) не установи тржни, пијачни или вашарски ред, ред привредне изложбе или традиционалне манифестације, аукцијска правила, и не придржава се тог реда, односно сајамских рокова, из члана 62. став (2), члана 64. став (2), члана 66. тач. (а), члана 69. став (1), члана 71. став (1), члана 72. став (3), члана 73. став (3) и члана 74. став (6) овог закона),
- ј) поступи супротно одредбама члана 75. ст. (3) и (5), чл. 76. и 77. овог закона,
- к) поступи супротно одредби члана 100. став (3) овог закона
- л) у каталогу не означи продајну цијену робе и друге услове продаје, као и вријеме важења те цијене и тих услова (члан 101. овог закона),
- (2) За радње, из става (1) овог члана, бит ће кажњено за прекршај и одговорно лице у правном лицу новчаном казном у износу од 200,00 КМ до 1.000,00 КМ.
- (3) За радње, из става (1) овог члана, бит ће кажњен трговац физичко лице новчаном казном у износу од 300,00 КМ до 1000,00 КМ.

Члан 130.

- (1) Новчаном казном од 500,00 КМ до 1.500,00 КМ казнит ће се за прекршај трговац појединац ако:
 - а) не обавља трговину личним радом (члан 88. овог закона),
 - б) обавља трговину на продајном мјесту које није наведено у одобрењу надлежног органа (члан 88. овог закона),
 - ц) врши продају врсте робе која није наведена у одобрењу надлежног органа (члан 88. овог закона).
- (2) Уз новчану казну за прекршај из става (1) тачка ц) овог члана изрећи ће се заштитна мјера одузимања робе која је затечена у продаји.

XIII ПРЕЛАЗНЕ И ЗАВРШНЕ ОДРЕДБЕ

Члан 131.

(Доношење подзаконских аката и дужност усклађивања)

- (1) Федерални министар трговине ће донијети подзаконске акте на основу овлаштења из овог закона у року од шест мјесеци од дана ступања на снагу овог закона.
- (2) Трговци су дужни ускладити рад и пословање у складу са овим законом у року од шест мјесеци од дана ступања на снагу прописа из става (1) овог члана.

Члан 132.
(Примјена досадашњих прописа)

До доношења подзаконских аката из члана 131. став (1) овог закона, примјењиват ће се прописи донесени на основу Закона о унутрашњој трговини ("Службене новине Федерације БиХ, бр. 40/10 и 79/17).

Члан 133.
(Поступци започети прије дана ступања на снагу овог закона)

Сви поступци који су покренути прије ступања на снагу овог закона, довршиће се у складу са прописима, који су важили до ступања на снагу овог закона.

Члан 134.
(Престанак важења закона)

Даном ступања на снагу овог закона престаје да важи Закон о унутрашњој трговини („Службене новине Федерације БиХ", бр. 40/10 и 79/17).

Члан 135.
(Ступање на снагу Закона)

Овај закон ступа на снагу осмог дана од дана објављивања у "Службеним новинама Федерације БиХ".

ОБРАЗЛОЖЕЊЕ ПРИЈЕДЛОГА ЗАКОНА О УНУТРАШЊОЈ ТРГОВИНИ

I УСТАВНИ ОСНОВ ЗА ДОНОШЕЊЕ ЗАКОНА

Уставни основ за доношење Закона о унутрашњој трговини садржан је у члану III.1. тачка ц) који је измијењен амандманима VIII, LXXXIX и CVI, и члану IV.A.20.(1) j) Устава Федерације Босне и Херцеговине према којима је у искључивој надлежности Федерације БиХ, између осталог, утврђивање економске политике, а Парламент Федерације Босне и Херцеговине, уз остале надлежности предвиђене Уставом, надлежан за доношење закона у вршењу функција федералне власти.

II РАЗЛОЗИ ЗА ДОНОШЕЊЕ ЗАКОНА

Дјелатност трговине институционално је уређена Законом о унутрашњој трговини („Службене новине Федерације БиХ“, бр. 40/10 и 79/17) којим су уређени облици и услови за обављање ове дјелатности.

Важећи Закон о трговини из 2010. године створио је нормативно-правни оквир за унапређивање трговине као дјелатности од значаја за укупну привреду Федерације БиХ. Каснијим измјенама Закона из 2017 уређује се регистрација трговца појединца, чиме су створени услови да велики број појединаца који су радили на пијаци и изван ње легализује свој рад и уређују одређена рјешења предвиђена у основном тексту Закона, а која су се показала као проблематична са становишта практичне примјене Закона.

Имајући у виду потребу за потпунијим и прецизнијим уређењем предметне области, није се приступило измјенама и допунама Закона, будући да се нова рјешења која он доноси нису могла позиционирати у оквиру основног текста, те би измјене и допуне обухватале више од половине чланова основног текста, што би било супротно одредбама Правила за израду закона и других прописа Федерације БиХ („Службене новине Федерације БиХ“, број 71/14), те се приступило изради новог Закона о унутрашњој трговини.

Развој трговинског, а посебно малопродајног сектора привреде има директан и индиректан ефекат на остале економске секторе и њихове учеснике. Модернизација и раст малопродајног сектора директно се прелива и на развој свих осталих сектора привреде. Потреба да се одговори захтјевима праксе који су се појавили током примјене Закона условили су потребу за доношењем осавремењеног прописа. Примјена Закона показала је да одређене одредбе треба преиспитати.

Потпуно нови закон практично сублимира сва ранија рјешења у сфери обављања дјелатности трговине, али и уводи сасвим нове одредбе и мјере које се нису могле спровести измјенама и допунама Закона.

Разлози за доношење Закона засновани су и на потреби да се на одговарајући начин регулишу питања за која је у примјени важећег Закона оцијењено да су уређена на недовољно прецизан начин.

Према томе, новине које доноси Закон о унутрашњој трговини су:

- прецизније се објашњава појам трговца и трговинске дјелатности, као и остали субјекти који под одређеним условима могу обављати трговинску дјелатност (физичка лица, удружења грађана, пољопривредници),
- прописује се радно вријеме продајних објеката

- додатно се уређује поступања и обавезе трговаца у обављању трговачке дјелатности,
- уређују се на потпунији начин питања која су од значаја за потрошаче (одобравање попушта, продаја са сниженом цијеном...),
- уведена је савремена номенклатура и класификација облика и начина трговине, нови институти (посебне тржишне институције и слично) све у циљу развоја тржишне конкуренције и равноправности трговаца,
- детаљно је уређена интернет продаја, имајући у виду њено све веће учешће у укупном малопродајном промету. Развојем интернет продаје јављају се и одређене девијације услед правно неуређеног стања у области електронског пословања у Федерацији БиХ и непрецизних законских рјешења којима је у минималној мјери ова област регулисана, па је било неопходно предвидјети адекватне механизме којима ће се то понашање санкционисати,
- прецизирани су разлози за доношење рјешења о престанку рада трговачке радње по службеној дужности,
- прецизније се уређује начин формирања и истицања малопродајне цијене,
- прецизиране су материјално-правне одредбе које дају конкретна овлашћења за предузимање конкретних управних радњи инспектору у поступку инспекцијског надзора над примјеном одредаба овог закона, те су прописани прекршаји за повреду одредаба овог закона,
- прецизира се инспекцијски надзор над спровођењем одредаба Закона и допуњавају се казнене одредбе.

Све набројане измјене захтијевале су да се предложи нови закон који уређује дјелатност, односно област трговине.

III ОБРАЗЛОЖЕЊЕ ПРЕДЛОЖЕНИХ РЈЕШЕЊА

I УСТАВНИ ОСНОВ ЗА ДОНОШЕЊЕ ЗАКОНА

Уставни основ за доношење Закона о унутрашњој трговини садржан је у члану III.1.тачка ц) који је измијењен амандманима VIII, LXXXIX i CVI, и члану IV.A.20.(1) j) Устава Федерације Босне и Херцеговине према којима је у искључивој надлежности Федерације БиХ, између осталог, утврђивање економске политике, а Парламент Федерације Босне и Херцеговине, уз остале надлежности предвиђене Уставом, надлежан за доношење закона у вршењу функција федералне власти.

II РАЗЛОЗИ ЗА ДОНОШЕЊЕ ЗАКОНА

Дјелатност трговине институционално је уређена Законом о унутрашњој трговини („Службене новине Федерације БиХ”, бр. 40/10 и 79/17) којим су уређени облици и услови за обављање ове дјелатности.

Важећи Закон о трговини из 2010. године створио је нормативно-правни оквир за унапређивање трговине као дјелатности од значаја за укупну привреду Федерације БиХ. Каснијим измјенама Закона из 2017 уређује се регистрација трговца појединца, чиме су створени услови да велики број појединаца који су радили на пијаци и изван ње легализује свој рад и уређују одређена рјешења предвиђена у основном тексту Закона, а која су се показала као проблематична са становишта практичне примјене Закона.

Имајући у виду потребу за потпунијим и прецизнијим уређењем предметне области, није се приступило измјенама и допунама Закона, будући да се нова рјешења која он доноси нису могла позиционирати у оквиру основног текста, те би измјене и допуне обухватале више од половине чланова основног текста, што би било супротно одредбама Правила за израду закона и других прописа Федерације БиХ („Службене новине Федерације БиХ“, број 71/14), те се приступило изради новог Закона о унутрашњој трговини.

Развој трговинског, а посебно малопродајног сектора привреде има директан и индиректан ефекат на остале економске секторе и њихове учеснике. Модернизација и раст малопродајног сектора директно се прелива и на развој свих осталих сектора привреде. Потреба да се одговори захтјевима праксе који су се појавили током примјене Закона условили су потребу за доношењем осавременењеног прописа. Примјена Закона показала је да одређене одредбе треба преиспитати.

Потпуно нови закон практично сублимира сва ранија рјешења у сфери обављања дјелатности трговине, али и уводи сасвим нове одредбе и мјере које се нису могле спровести измјенама и допунама Закона.

Разлози за доношење Закона засновани су и на потреби да се на одговарајући начин регулишу питања за која је у примјени важећег Закона оцијењено да су уређена на недовољно прецизан начин.

Према томе, новине које доноси Закон о унутрашњој трговини су:

- прецизније се објашњава појам трговца и трговинске дјелатности, као и остали субјекти који под одређеним условима могу обављати трговинску дјелатност (физичка лица, удружења грађана, пољопривредници),
- прописује се радно вријеме продајних објеката
- додатно се уређује поступања и обавезе трговаца у обављању трговачке дјелатности,
- уређују се на потпунији начин питања која су од значаја за потрошаче (одобравање попушта, продаја са сниженом цијеном...),
- уведена је савремена номенклатура и класификација облика и начина трговине, нови институти (посебне тржишне институције и слично) све у циљу развоја тржишне конкуренције и равноправности трговаца,
- детаљно је уређена интернет продаја, имајући у виду њено све веће учешће у укупном малопродајном промету. Развојем интернет продаје јављају се и одређене девијације услед правно неуређеног стања у области електронског пословања у Федерацији БиХ и непрецизних законских рјешења којима је у минималној мјери ова област регулисана, па је било неопходно предвидјети адекватне механизме којима ће се то понашање санкционисати,
- прецизирани су разлози за доношење рјешења о престанку рада трговачке радње по службеној дужности,
- прецизније се уређује начин формирања и истицања малопродајне цијене,
- прецизиране су материјално-правне одредбе које дају конкретна овлаштења за предузимање конкретних управних радњи инспектору у поступку инспекцијског надзора над примјеном одредаба овог закона, те су прописани прекршаји за повреду одредаба овог закона,
- прецизира се инспекцијски надзор над спровођењем одредаба Закона и допуњавају се казнене одредбе.

Све набројане измјене захтијевале су да се предложи нови закон који уређује дјелатност, односно област трговине.

III ОБРАЗЛОЖЕЊЕ ПРЕДЛОЖЕНИХ РЈЕШЕЊА

III ОБРАЗЛОЖЕЊЕ ПРЕДЛОЖЕНИХ РЈЕШЕЊА

I ОСНОВНЕ ОДРЕДБЕ (чл. 1.–10.)

Чланом 1. овог закона уређује се предмет закона.

Чланом 2. прописано је усклађивање с правним актима Европске уније

Чланом 3. дефинишу се појмови који се користе у овом закону.

Чланом 4. прописује се да граматички изрази употребљени у овом закону за означавање мушког или женског рода подразумевају оба пола.

Чл. 5. до 10. прописана су начела трговине и то слободе трговине, равноправности и забране дискриминације, јединственог тржишта, поштења, стабилности и снабђивености и начело сразмјерности.

II ОБАВЉАЊЕ ТРГОВИНЕ И УСЛОВИ ЗА ОБАВЉАЊЕ ТРГОВИНЕ (чл. 11–21)

Чланом 11. прописује се да је трговина привредна дјелатност куповине и продаје робе и пружање трговинских услуга на тржишту, у сврху остваривања добити или другог економског учинка, као и да се трговином могу бавити правна и физичка лица регистрована за обављање дјелатности трговине.

Чланом 11. уређује се појам трговца и трговинске дјелатности, као и остали субјекти који по одређеним условима могу обављати трговинску дјелатност (физичка лица, удружења грађана, пољопривредници).

Члановима од 13. до 16. прописује се да за обављање дјелатности трговине морају бити обезбијеђени пословни простор, опрема и уређаји, као и испуњени услови за лица која непосредно обављају трговину, у складу са овим законом и посебним прописима, те да пословне просторије морају задовољавати услове утврђене грађевинским, урбанистичким, техничким, санитарним, противпожарним и другим прописима, односно стандардима. Прописано је и да продавач мора имати најмање средњу стручну спрему, као и да у продајном објекту у којем се врши промет робе продавач мора имати одговарајућу радну одјећу, а гдје то услови рада захтијевају, и радну обућу у складу са посебним прописом, те да радна одјећа продавача мора бити једнообразна, те да на радној одјећи продавача мора бити видно истакнут лого/назив фирме, односно да на видљивом горњем дијелу одјеће радника мора бити истакнуто име и функција радника.

Чланом 17. прописује се дужност трговца да на продајном објекту или продајном мјесту видно истакне пословно име или скраћено пословно име онако како је регистрован код надлежног органа, као и да на продајном објекту или продајном мјесту поред података из става 1. тог члана, има истакнуту врсту трговинског објекта у складу са класификацијом продајних објеката за трговину на мало. Овим чланом прописана је обавеза за трговца који обавља трговину на даљину дужан је да потрошачу прије куповине учини доступним те податке.

Члан 18. прописује да радно вријеме продајних објеката одређује трговац у периоду од понедељка до суботе у укупном трајању од 90 сати седмично, да су продајни објекти затворени недељом и у дане празника, те да Влада ФБиХ или надлежно министарство рада и социјалне политике својом одлуком или уредбом одређује који су празници нерадни у ФБиХ, те се одлуком може одредити који су продајни објекти дужни радити у вријеме празника.

На основу члана 18. става 1. новог законског рјешења трговац самостално одређује радно вријеме продајних објеката узимајући у обзир потребе купаца, број радника запослених у продаваоници и поштивање њихових права уређених важећим Законом, Законом о раду, другим радно правним прописима, колективним уговором, споразумом склопљеним између послодавца и

синдиката и уговором о раду, посебно у погледу плате и накнаде плате, додатака на плату, распореда и прерасподјеле радног времена, прековременог и ноћног рада те паузе, дневног, седмичног и годишњег одмора,

Седмични максимални износ радних сати које трговац самостално распоређује од понедељка до суботе, одређени су у трајању до 90 сати. Седмични распоред рада продајних објеката од 90 сати може се сматрати оправданим и дефинисано је у односу на законски дефинирано пуно радно вријеме радника од 40 сати седмично.

Важећи Закон о унутрашњој трговини не препознаје нерадну недјељу као правило у раду продајних објеката. Темељем члана 24. став 1. важећег Закона, радно вријеме и распоред дневног и седмичног радног времена продајних објеката, радно вријеме у дане државних празника и нерадних дана у којима је трговац дужан пословати, те радно вријеме за тржнице, сајмове, изложбе и друге повремене начине обављања трговине утврђује надлежни орган.

У пракси су се дешавала различита рјешења по питању одређивања и распореда радног времена када је у питању рад недјељом, а које су доносили својим уредбама кантони, градови и општине. На тај начин дошло је до различитог третирања рада недјељом и компликовало је пословање трговачким друштвима који послује на цијелом територију Федерације Босне и Херцеговине.

Такођер су вођени и разговори са Удружењем послодаваца ФБиХ по питању дефинирања недјеље као нерадног дана трговина на нивоу ФБиХ, гдје је исказана спремност да се прихвати оваква одредба од стране законодавца, обзиром да би се на тај начин постигло унифицирано рјешење за цијелу територију ФБиХ, а тиме би се обезбиједила и једнака права за све запослене раднике у трговини без обзира на мјесто обављања рада, чиме је зајамчена једнакост унутар трговачког сектора.

У члану 18. став 2. и 3., новог законскога рјешења уређује се да су продајни објекти затворени недјељом и у дане празника, што имплицира право на недјељу као дан седмичног одмора те питање равнотеже приватног и пословног живота, а што се кроз разговоре са синдикатима трговачких радника показало пресудно важним.

Још једна додатна вриједност оваког уређења радног времена је што унапрјеђује постојеће стање у заштити жена које раде у трговини. Према подацима Завода за статистику ФБиХ просјечан број запослених у јуну 2023. године је 543.369. У трговини је запослено 98.544 од чега је 50.777 чине жене.

У допису синдиката радника запослених у трговини и захтјеву упућеном ФМТ истакнута је потреба да законодавац приликом дефинирања одредби о радном времену у трговини узме у обзир да недјеља буде одређена као нерадни дан обзиром да је тај дан онај дан у седмици који могу провести са својом породицом.

Питање осигурања слободне недјеље за запослене у трговини је цивилизацијски досег те чини позитивни корак према проналажењу трајног рјешења у регулацији радног времена у дјелатности трговине, а како би се пронашао потребан баланс за нормално функционирање како запосленика, тако и послодаваца.

Такођер је истакнуто и да је због праксе рада недјељом занимање трговца постало непожељно и да је послодавцима све теже наћи раднике који би радили у трговини. У разматрањима овог важног питања закључено је и да увођење овакве одредбе не би проузроковало било какво смањење броја запослених обзиром да се сада већ осјети недостатак радне снаге у трговини. Исто тако, током вођења разговора са представницима послодаваца (Бинго, Пенну, Конзум, Меркатор, Амко, Намех, Робот и др.) дошло се до сазнања како

није дошло до пада профита трговина због нерадне недјеље (ондје гдје је иста уведена одлукама надлежних органа), него се исти распоредио на остале радне дане, претежно на суботу и понедјељак.

Овакво предложеним одредбама осигуран је уравнотежен однос (баланс) између права и интереса три кључне стране на које ће се исте односити у пракси, а то су привредни субјекти (послодавци, трговци), радници у трговинама и потрошачи, те им се не намеће превелик терет, него су све стране задовољене и заштићене у остваривању својих права и интереса.

С тим у вези истичемо да је предложено рјешење сразмјерно у односу на привредне субјекте (трговце) јер прописивањем неких обавеза не долази пер се до ограничавања подузетничке (и тржишне) слободе, те трговци самостално и слободно унутар максималног броја седмичних радних сати одређују радно вријеме у све дане од понедјељка до суботе, затим могу радити у вријеме празника у оним продајним објектима за које Влада одлуком одреди да су дужни радити у дане празника.

Предложено рјешење је сразмјерно у односу на раднике из разлога што се истим постиже равнотежа између приватног и пословног живота радника, осигурава се и омогућава квалитет функционисања друштвене заједнице и заштита права радника, те привредни напредак и социјално благостање. Рад недјељом не узрокује само умор, стрес, смањену продуктивност, већ и социјалну искљученост од породичног, али и друштвеног живота на којег радници имају право. Оваква законска регулација рада недјељом би позитивно утицала на равнотежу између приватног и пословног живота, која је дубоко нарушена, што би у коначници позитивно утицало и на јачање менталног здравља.

На крају, предложено рјешење је сразмјерно и у односу на потрошаче из разлога што ни потрошачима није наметнут прекомјеран терет јер могу своје потребе за опсрбом задовољити у дане од понедјељка до суботе, те ова мјера у бити представља промјену потрошачких навика и пословних политика привредних субјеката (трговаца).

Чланом 18. је прописано да се одредбе става 1. до 4. овог члана не примјењују на цвјећаре, пекаре, сувенирнице, објекте традиционалних и старих обрта, као и на продајне објекте који се налазе унутар или су саставни дио жељезничких и аутобусних станица и аеродрома, бензинских пумпи, болница, хотела, простора културних и вјерских објеката, музеја и паркова природе, гробља и специјализиране продавнице везане за продају на гробљима. Овим чланом је такођер прописано да радно вријеме драгстора траје од 00.00 до 24.00 сата сваки дан. Такођер, овим чланом је прописано да се одредбе става 1. до 4. овог члана не примјењују откуп примарних пољопривредних производа, продају властитих пољопривредних производа на штандовима, столовима и у боксовима на тржницама на мало, продају властитих пољопривредних производа на штандовима, столовима и у боксовима изван тржница на мало, пригодну продају организовану у склопу сајмова, приредби и изложби, продају путем електронских продавница, продају путем аутомата, продају у производним објектима породичних пољопривредних газдинства. Такођер, овим чланом је прописано у којим условима радно вријеме продајних, магацинских и канцеларијских објеката одређује Федерална управа цивилне заштите.

Наведене изнимке су прописане због потребе примарног снабдијевања становништва, континуираног обављања јавних услуга, те рада оних објеката који уобичајено раде недјељом и празницима због специфичности потреба потрошача.

Чланом 19. прописује се обавеза трговца да на продајном објекту, односно продајном мјесту на јасан и видљив начин истакне радно вријеме, радно вријеме у дане државних празника и нерадних дана.

Чланом 20. забрањује се у трговини на мало продаја алкохолних пића и других пића која садрже алкохол, као и духана и духанских производа лицима млађим од 18 година уз обавезу трговца да на свим продајним мјестима гдје се продају алкохолна пића и друга пића која садрже алкохол, духан и духански производи мора бити истакнута ознака о забрани њихове продаје лицима млађим од 18 година. Такођер, овим чланом забрањује се оглашавање, излагање и продаја робе порнографског садржаја особама млађим од 18 година, уз обавезу трговца да на продајним мјестима на којима се продаје роба порнографског садржаја, мора бити истакнута ознака о забрани њихове продаје особама млађим од 18 година.

Чланом 21. омогућено је трговцу да у продајном објекту за продају робе на мало, ако испуњава услове по посебном пропису, поред трговинске обавља и неку другу дјелатност, односно да обезбиједи задовољавање других потреба потрошача, те да простор намијењен тој дјелатности мора бити физички одвојен од дијела продајног објекта намијењеног обављању трговинске дјелатности.

III ОБЛИЦИ ТРГОВИНЕ (чл. 22.–79.)

Чланом 22. прописују се облици трговине и то: трговина на велико, трговина на мало, и пружање трговинских услуга, као и посебан начин трговине тј. трговина на откупним станицама, откупним мјестима и пољопривредним газдинствима, трговина јавним надметањем (лицитације, аукције) и трговина на робним берзама.

Критеријум разграничења трговине на велико и на мало је својство купца и мотив куповине, а класификација је значајна са аспекта услова који су прописани у даљем тексту Закона, и то претежно у дијелу трговине на мало.

Чланом 23. прописује се да је трговина на велико (велепродаја, велетрговина) скуп свих пословних активности у вези са продајом робе лицима која купују ради даље продаје или коришћења у пословне сврхе, те да се иста обавља у продајним објектима и продајним мјестима, као што су: складишта, стоваришта, као амбулантна продаја, у транзитну и на другим мјестима која испуњавају услове прописане овим законом за трговину на велико и посебним прописом.

Члановима 24, 25. и 26. поближе се дефинишу складишта и стоваришта, амбулантна продаја и трговина у транзитну.

Чланом 27. прописује се да је трговина на мало продаја робе крајњим потрошачима ради задовољавања њихових личних и породичних потреба или потреба домаћинства и да се трговина на мало обавља у продајном објекту или продајном мјесту које испуњава прописане услове овим законом за трговину на мало и посебним прописом.

Трговина на мало (малопродаја) је продаја робе потрошачима ради задовољавања личних потреба или потреба домаћинства.

У дефиницији трговине на мало полази се од сврхе за коју потрошач купује робу. Сматра се да постоји и кад потрошач купује робу не само за личне потребе, већ и за потребе свог домаћинства.

Члановима од 28. до 49. прописани су таксативно продајни објекти и продајна мјеста у којима се обавља трговина на мало.

Чланом 38. се предлаже доношење законске одредбе која регулира начин обављања услуге самоуслуживања течним нафтним горивима на бензинским пумпним станицама. Овај Члан има за циљ осигурати сигуран и уцинковит

надин самоуслуживања за кориснике, уз поштивање одређених техничких и сигурносних услова са фокусом на:

- Сигурност купаца: Директно самоуслуживање на бензинским пумпним станицама пружа практичност и брзину, али може представљати и одређене ризике. Како би се осигурала сигурност купаца приликом самопослуживања, потребно је успоставити надзор од стране запосленог особља. Та особа мора бити посебно стручно оспособљена за заштиту од пожара, заштиту на раду и заштиту околиша. Иако је надзор од стране запосленог особља важан, постоје ситуације у којима је самопослуживање могуће без сталног надзора. Законска одредба омогућава изnimку за самоуслуживање течним нафтним горивима путем аутомата за истакање под одређеним условима. То пружа флексибилност и могућност самоуслуживања уз поштивање одређених сигурносних и техничких услова.

- Сигурносни услови за самоуслуживање: Услови за самопослуживање течним нафтним горивима путем аутомата за истакање укључују одређене техничке параметре како би се осигурала сигурност. Аутоматиза истакање морају бити подешени тако да се транспортна јединица након продаје одабране количине горива аутоматски искључује у одређеном временском року. Такодер, аутомати морају бити опремљени разумљивом упутом за послуживање и адекватном расвјетом за ноћне услове рада.

- Сигурност плаћања: Како би се спријечиле могуће пријеваре или неплаћања, аутомати за истакање морају бити подешени на начин да се плаћање врши прије точења горива. Купцу се издаје потврда о пријему новца након извршене уплате односно радун након завршетка точења горива. Ово осигурава транспарентност и сигурност у процесу плаћања течних нафтних горива. Доношење ових законских одредби има за циљ осигурати сигурност, заштиту купаца, заштиту околиша и олакшати самоуслуживање на бензинским пумпним станицама, уз придржавање одређених услова и сигурносних стандарда.

Чланом 50. уређује се продаја на даљину која представља трговину робом на мало, као и пружање услуга потрошачима, коју трговац организује употребом средстава за комуникацију између физички удаљених лица.

Прописује се обавеза трговца да се региструје за ту врсту трговине. За обављање трговине на даљину трговац мора да обезбиједи пословни простор за обављање административних послова, одговарајуће складиште за робу коју продаје и одговарајући простор за хигијенско-санитарне потребе.

Прописује се и обавеза закључивања уговора о продаји робе на даљину између трговца и потрошача путем средстава за даљинску комуникацију, који обавезно мора да садржи цијену и друге услове продаје.

Продаја на даљину захтијева посебно регулисање, будући да је ријеч о трговини у којој купац није у прилици да „лицем у лице“ преговара са трговцем и не може да сагледа понуду у реалном простору и времену.

Продаја путем средстава комуникације на даљину је у овом закону дефинисана као продаја на даљину и може да се обавља као електронска трговина и остала трговина путем других средстава.

Електронска трговина је вид продаје на даљину која се остварује на начин да се роба, односно услуга нуди, наручује и продаје путем интернета. Брз технолошки напредак и све већа употреба технологија стварају услове за стално унапређење пословања и увођење нових начина обављања трговине. Трговци имају могућност да доставе понуду потенцијалним потрошачима путем различитих средстава комуникација, и када је потрошач физички удаљен, односно без његовог непосредног присуства.

Електронска трговина се обавља као продаја робе, односно услуга преко електронске продавнице (основни облик електронске трговине), продаја робе,

односно услуга преко електронске платформе која повезује трговце и потрошаче (продаја преко е-commerce платформе) и продаја робе преко електронске продавнице или преко електронске платформе, при чему се роба испоручује потрошачу директно од произвођача, односно трговца на велико (dropshipping).

Остала даљинска трговина се обавља путем других средстава масовне комуникације, а нарочито као каталожка продаја, радио, ТВ продаја (teleshopping), трговина посредством поште, штампаних пошиљки, рекламних материјала са наруџбеницом и сл.

Дефинисани су најчешћи облици електронске трговине, који су препознати као најзаступљенији модели електронског пословања на дигиталном тржишту. Овим законом нису онемогућени и евентуално другачији начини обављања електронске трговине.

Посебно су дефинисани слједећи облици електронске трговине:

- Продаја преко електронске продавнице трговца који нуди робу, односно услуге представља основни облик електронске трговине. Трговац на сопственој интернет презентацији има е-продавницу (webshop) у којој нуди робу, односно услуге потрошачима. Потрошач наручује робу директно од трговца, а трговац робу испоручује из свог складишта.

- Продаја робе, односно услуге преко електронске платформе која повезује трговце и потрошаче, при чему су у уговорном купопродајном односу трговац и потрошач. Код овог облика електронске трговине, електронска платформа повезује потрошача и трговца, а врло често платформа пружа и услуге наплате и испоруке. Потрошач је у уговорном односу са трговцем, али сама процедура наручивања, плаћања и испоруке може да се обавља преко платформе која је у уговорном односу (Б2Б) са трговцем (нпр. Алибаба, Амазон и слично). Платформа, такође, може и продавати робу потрошачима, односно може имати својство трговца. У односу према потрошачу, платформа може имати својство трговца робом, али чешћи је случај да је платформа, заправо, само спона између трговца и потрошача.

- Продаја робе потрошачима преко електронске продавнице или преко електронске платформе, при чему се роба испоручује потрошачу директно из магацина произвођача, односно трговца на велико (dropshipping – облик електронске трговине). Код овог модела електронске трговине, потрошач је у уговорном односу са трговцем, који преузима све обавезе према потрошачу које произлазе из закљученог уговора о продаји. Роба се испоручује потрошачу директно из складишта произвођача, односно трговца на велико. Испорука робе на адресу потрошача представља извршење уговора који је потрошач закључио са трговцем.

Чланом 51. прописано је да трговац који обавља продају на даљину мора у облику и на начин који је непосредно и стално доступан потрошачима и надлежним инспекцијским органима пружити таксативно наведене информације о трговцу. Такођер, овим чланом је наметнута обавеза трговцу који управља електронском платформом да мора на јасан и разумљив начин који је примјерен средствима комуникације на даљину обавијестити потрошача о томе, да ли је лице која нуди робу или услуге трговац или није трговац, а на основу изјаве тог лица, као и о томе да се на уговоре склопљене на даљину између потрошача и лица које није трговац не примјењују одредбе о правима потрошача из Закона о заштити потрошача у Босни и Херцеговини.

Продаја на даљину путем интернета као савременог средства комуникације представља велики проблем за надзорне органе, имајући у виду чињеницу да се велики дио сиве економије обавља преко интернета. Циљ је да се

наведеним законским уређењем омогући ефикаснији инспекцијски надзор, унаприједи ниво заштите потрошача те да се смањи сива економија у овом облику трговине.

Чланом 52. прописане су трговинске услуге које представљају дјелатности којима се уз накнаду подстиче обављање размјене робе од произвођача до крајњег потрошача. У истом члану таксативно су побројане трговинске услуге.

Чланом 53. прописује се обавеза трговца да за обављање трговинских услуга обезбиједи минимално-техничке услове који се тичу опремљености пословних простора, опреме и уређаја.

Члановима од 54. до 74. поближе се дефинишу врсте трговинских услуга и обавезе трговаца који пружају трговинске услуге.

Члановима од 75. до 77. уређује се посебан начин трговине –откуп пољопривредних производа, шумских плодова и стоке, који се може обављати куповином од пољопривредника у откупним станицама, на откупним мјестима и на пољопривредним газдинствима, регистрованим у складу са законом којим се уређује регистрација пољопривредних газдинстава. Такођер, прописани су услови које мора да испуни откупна станица и откупно мјесто, те обавеза трговца да за откупљене производе изда рачун из откупног блока, као и садржај рачуна.

Чланом 78. уређује се дражба (лицитација) као посебан облик продаје робе је организована продаја робе најбољем купцу на основу јавног надметања на одређеном мјесту и у одређено вријеме.

Чланом 79. прописује се да се оснивање и организовање робних берзи уређује посебним законом.

IV ПОЧЕТАК РАДА И РЕГИСТРАЦИЈА ТРГОВЦА (чл. 80.- 94.)

Чл. 80. и 81. прописано је да трговац организован као правно лице може почети радити у продајном објекту након што надлежном органу поднесе доказ о регистрацији, изјаву о испуњавању минимално техничких услова и обавијест о датуму почетка рада за сваки продајни објекат, најкасније у року од пет дана прије почетка рада, као и да трговац физичко лице, организован као трговачка радња или као трговац појединац може да почне обављање дјелатности, да обавља дјелатности и да мијења услове њеног обављања када од надлежног органа добије рјешење којим се трговцу у својству физичког лица одобрава обављање трговачке дјелатности.

Члановима од 82. до 85. уређен је поступак и услови за оснивања трговачке радње.

Члановима 86.87.и 88. уређен је поступак и услови за издавање одобрења за рад трговцу појединцу.

Члановима 89. и 90. прописано је да се рјешење о оснивању трговачке радње и рјешење о одобрење обављања трговине на мало личним радом трговцу појединцу по коначности уписују се у Регистар трговачких радњи, чији облик и садржај прописује министар. Прописана је и обавеза надлежном органу који води Регистар да о упису трговачке радње и трговца појединца у Регистар обавијести таксативно наведене органе.

Члановима од 91. до 94. уређен је престанак рада трговачке радње и трговца појединца одјавом и по сили закона. У односу на досадашње уређење, надлежни орган може донијети рјешење о престанку рада трговачке радње по службеној дужности и на основу захтјева Порезне управе Федерације БиХ, када се утврди да трговачка радња дуже од шест мјесеци не остварује приход нити расход од обављања дјелатност, након што Порезна управа Федерације БиХ провјери и утврди разлоге неостваривања прихода, као и када Порезна управа

Федерације БиХ утврди да трговачка радња у посљедњих шест мјесеци, односно дуже од шест мјесеци, не обрачунава и не плаћа порезне обавезе. Ова одредба је уграђена у текст Закона по узору на истовјетну одредбу Закона о обрту и сродним дјелатностима Федерације БиХ, на који начин су трговци физичка лица у случају порезне недисциплине доведени у исти положај са обртницима у Федерацији БиХ. Оваквим законским рјешењима је остављена законска могућност Порезној управи Федерације БиХ, уколико то сматрају потребним и уколико су испуњени законски услови за то, да покрену напријед описани поступак пред надлежним органом. До оваквог рјешења се дошло у сарадњи са Федералном управом за инспекцијске послове, те је интенција оваквог законског рјешења друштвено корисна и одговорна, а у конкретном случају се не улази у надлежности Порезне управе ФБиХ нити се ради о делегирању нових надлежности.

V ДЕКЛАРИСАЊЕ РОБЕ И НАЧИН ФОРМИРАЊА И ИСТИЦАЊА ЦИЈЕНЕ РОБЕ (чл. 95-101.)

Чланом 95. прописује се да роба у промету мора да има декларацију која мора бити написана на једном од језика у службеној употреби у Босни и Херцеговини, те да је садржај декларације прописан законом којим се уређује заштита потрошача у Босни и Херцеговини.

Чланом 96. прописује се да је трговац дужан утврдити писана правила о условима продаје (цијена, начин плаћања и испорука, бонификација и сл.) и на прикладан начин учинити их доступним купцу и придржавати се тих услова.

Чл. 97., 98. и 99. уређује се начин формирања, калкулација и истицање цијена. Трговци и произвођачи формирају цијене робе и услуга слободно према условима тржишта, ако није другачије регулисано овим законом и прописом којим се уређује контрола цијена. Трговац на мало је дужан формирати и истаћи малопродајну цијену робе коју ставља у промет у домаћој валути у апоенима који су у оптицају у Босни и Херцеговини и издати рачун за продату робу. Трговац је дужан да формира цијене у промету путем калкулација и да на основу њих истакне цијене за сваку робу у продаји.

Чланом 100. прописује се да трговац на мало може да даје нарочите продајне подстицаје потрошачима када спроводи поступак посебне врсте продаје, продајни подстицај је понуда робе, односно услуге под повољнијим условима у односу на редовну понуду. То су продаја са сниженом цијеном, као што су: распродаја, акцијска продаја, стална продаја по сниженој цијени у специјализованим продавницама, сезонска продаја, промотивна продаја, сајамска продаја, продаја појединим групама потрошача и други облици продаје са цијеном нижом од цијене остварене у редовној продаји, са посебним погодностима током продаје у вези са испоруком, монтажом, одржавањем или другим погодностима и то зависно од природе производа, односно робе или услуге, са обећањем награде, учешћем у наградној игри, пратећим поклонима, у програмима лојалности, односно другим погодностима.

Обавеза трговца је да утврди, у писаној форми, правила када спроводи поступак посебне врсте продаје, те да их јасно, видљиво и читко истакне у пословном простору или посебном мјесту продаје, лако доступном потрошачу, у складу са посебним прописима о заштити потрошача. Прописан је и садржај правила.

Чланом 100. прописује се да је трговац који нуди робу на продају преко каталога дужан да у каталогу означи продајну цијену робе и друге услове продаје, као и вријеме важења те цијене и услова.

VI ТРГОВАЧКА ЕВИДЕНЦИЈА (чл. 102.-106.)

Чланом 102. прописује се обавеза трговца да води евиденције утврђене законом и другим прописима. Надаље, у свакој фази промета и транспорта робу мора пратити вјеродостојна документација (фактура, доставница, отпремница, откупни блок и сл.) из које се недвосмислено може утврдити поријекло робе, количина и врста робе, назив и мјесто купца.

Код амбулантне продаје робу у промету прати документ о поријеклу робе, количини и врсти робе и отпремнице о извршеној продаји купцима.

Поред тога, прописује се обавеза трговца да за сваку продату робу или извршену услугу купцу издаје фискални рачун или други одговарајући рачун у складу са законом којим се уређује промет путем фискалних каса, отпремницу, доставницу, нота рачун, парагон и откупни блок.

Чланом 103. прописује се да трговац који обавља трговину на велико не може продавати робу за коју нема исправе о њеној набавци, за коју није сачињена калкулација цијена и која није евидентирана у складу са рачуноводственим прописима.

У ставу (3) истог члана прописује се да су привредна друштва и обртници који су регистровани за обављање дјелатности производње дужни да за робу (репроматеријал) намијењену производњи посједују исправе о њеној набавци (фактура, отпремница и сл.).

Чл.104. и 105. прописује се обавеза вођења трговачких књига за трговину на мало и трговачке услуге на основу вјеродостојне документације, те да министар правилником прописује облик, садржај и начин вођења трговачке књиге за трговину на велико трговину на мало и трговинске услуге

Чланом 106. прописује се да Министарство прикупља податке о трговини и трговинској мрежи, односно да ће Министарство од трговаца прикупљати податке о трговини и трговинској мрежи, цијенама, промјени цијена роба и услуга, залихама, маржи и других података ради иницирања и праћења ефеката мјера економске политике у области тржишта и трговине и мјера унапређења трговине. Подзаконским актом прецизније се уређује садржина и начин прикупљања података, те је стога неопходно предвидјети правни основ за успостављање механизма којим ће се омогућити прикупљање и ажурирање тих података.

VII НЕПОШТЕНЕ ТРГОВАЧКЕ РАДЊЕ (чл.107.- 112.)

Чланом 107. прописује се шта се сматра непоштеним трговачким радњама. Непоштеним трговачким радњама сматрају се радње: непоштене тржишне утакмице (нелојална конкуренција), недозвољене шпекулације и непоштене трговачке праксе.

Члан 108. прописује да је непоштена тржишна конкуренција, односно нелојална конкуренција, је радња трговца која је противна добрим пословним обичајима и којом се наноси или се може нанијети штета другом трговцу, другом привредном друштву или потрошачу.

Чланом 109. прописује се шта се сматра под непоштеном тржишном конкуренцијом, односно нелојалном конкуренцијом.

Чланом 110. прописује се да је недозвољена шпекулација, кориштење стања на тржишту настало поремећајима у снабдијевању или незаконито повећање цијена ради стицања противправне имовинске користи, те шта се сматра недозвољеном шпекулацијом.

Чланом 111. прописује се шта се сматра непоштеном трговачком праксом. То је поступање трговаца супротно начелу поштења и савјесности, начелу равноправности уговорних страна и доброј пословној пракси, односно поступање на начин који је усмјерен на наношење штете другим трговцима.

Чланом 112. прописано је да се накнада штете због непоштене трговачке праксе остварује у судском поступку.

VIII ЗАШТИТА ПОТРОШАЧА (чл. 113.)

Чланом 113. уређено је да се на сва питања у вези са заштитом потрошача и обавезама, одговорностима трговаца у области трговине на велико, трговине на мало и пружању трговачких услуга која нису регулирана овим законом, примјенују одговарајуће одредбе из законских прописа којима се уређује заштита потрошача у Босни и Херцеговини.

IX ЗАБРАНА ОГРАНИЧЕЊА ТРЖИШТА И ПРИВРЕМЕНЕ МЈЕРЕ ОГРАНИЧЕЊА ТРЖИШТА (чл. 114. и 115.)

Чланом 114. прописује се забрана ограничавања тржишта и привремене мјере ограничења тржишта општим и појединачним актима и радњама надлежних органа, трговаца и других правних лица којима се противно овом закону ограничава слободна размјена робе и слободно наступање на тржишту или на други начин нарушава конкуренција.

Чланом 115. прописују се привремене мјере ограничавања тржишта уколико настану или могу настати значајнији поремећаји на тржишту који се не могу отклонити мјерама економске политике, услед: елементарне непогоде, несташнице добара за потребе привреде и снабдијевања становништва које прописује Влада Федерације БиХ у складу са овим законом и посебним законима и које могу трајати док трају поремећаји на тржишту који се не могу отклонити мјерама економске политике, али најдуже до шест мјесеци.

X ПЛАНИРАЊЕ И РАЗВОЈ ТРГОВИНЕ (чл. 116.- 119.)

Чланом 116. прописано је да Стратегију развоја трговине у ФБиХ доноси Парламент ФБиХ на приједлог Владе ФБиХ, те је прописан садржај Стратегије.

Чланом 117. прописано је да Федерално министарство трговине оснива Савјет за развој трговине Федерације БиХ, те је прописан обим послова које савјет обавља, као и да чланове Савјета именује Влада Федерације БиХ на приједлог Министарства, те је прописано да је рад чланова Савјета добровољан и не плаћа се.

Чланом 118. прописано је да с циљем усмјеравања унапређења и развоја трговине у Федерацији БиХ, у буџету Федерације БиХ могу се планирати средства за финансирање промотивних активности за стварање и развој брэнда, подстицање произвођача-трговаца или пружалаца услуга на спровођењу активности на брэндирању производа робе и услуга намијењених тржишту, активности на креирању брэнда, као што су: дизајн, маркетинг, паковање и друго, те је прописан начин дојеле средстава из става 1. овог члана, као и форма и садржај уговора о финансирању пројеката из области трговине.

Чланом 119. прописане су обавезе корисника потицаја из члана 118. став 2.

XI НАДЗОР (чл. 120.- 126.)

Чланом 120. прописује се да управни надзор над примјеном овог закона и прописа донесених на основу овог закона врши Министарство, а инспекцијски надзор над примјеном овог закона и прописа донесених на основу овог закона врше федерални тржишно, туристичко-угоститељски инспектори и кантонални, градски и опћински тржишни инспектори, сваки у оквиру своје надлежности, у складу са овлашћењима прописаним овим законом и прописима којим се уређује инспекцијски надзор.

У Приједлогу закона садржане су материјално-правне одредбе (чл. 121. до 126) које се односе на конкретна овлашћења тржишног инспектора у поступку инспекцијског надзора над примјеном одредаба овог закона. Прописани су услови за примјену мјере налагања отклањања утврђених неправилности и одређивање рока за њихово отклањање, забране обављања трговачке дјелатности, привременог затварања продајног објекта или другог продајног мјеста, привременог одузимања робе намијењене промету до завршетка управног поступка, привремено одузимање робе (репроматеријала) намијењене производњи у случају када произвођач не посједује исправе о њеној набавци, доношење рјешења о забрани вршења промета робе и провјере испуњености минимално-техничких услова. Правила поступка инспекцијског надзора, период трајања управних мјера инспектора, осталих овлашћења тржишног инспектора, као и жалбеног поступка, примјењују се одговарајуће одредбе закона којима се регулише област инспекција у Федерацији БиХ.

XII КАЗНЕНЕ ОДРЕДБЕ (чл. 127.-130.)

Чл. 127. до 130. прописане су новчане казне за непоштовање обавеза из овог закона за све трговце, које су усаглашене са Законом о прекршајима.

XIII ПРИЈЕЛАЗНЕ И ЗАВРШНЕ ОДРЕДБЕ

Чл. 131. до 135. прописани су рокови за доношење подзаконских аката на основу овог закона, примјена досадашњих прописа на поступке који су покренути прије ступања на снагу Закона као и обавеза трговаца да своју организацију и рад ускладе са одредбама Закона у року од шест мјесеци од дана ступања на снагу подзаконских аката донесених на основу овог закона. Даном ступања на снагу овог закона престаје да важи Закон о унутрашњој трговини („Службене новине Федерације БиХ”, бр.: 40/10 и 79/17), те је прописано да Закон ступа на снагу осмог дана од дана објављивања у „Службеним новинама Федерације БиХ”.

IV ЈАВНА РАСПРАВА

Парламент Федерације Босне и Херцеговине је након разматрања Нацрта закона о унутарњој трговини у Федерацији БиХ и то на наставку 10. редовне сједнице Представничког дома од 22.04.2024. године и 8. редовној сједници Дома народа од 16.05.2024. године, прихватио Нацрт закона уз оцјену да исти може послужити као основа за израду Приједлога закона. Уједно, задужена је Влада Федерације Босне и Херцеговине да организира и проведе јавну расправу у трајању од 60 дана.

Оба дома Парламента Федерације Босне и Херцеговине су својим закључцима задужили предлагача да приликом израде Приједлога Закона узме у обзир сугестије, примједбе и приједлоге изнесене у јавној расправи.

Са тим у вези, најприје истичемо да је званично Обавјештење о провођењу јавне расправе и текст Нацрта закона о унутарњој трговини дана 24.05.2024. године објављен на службеној web страници Министарства (www.fmf.gov.ba), чиме је исти постао доступан најширем кругу заинтересованих лица.

У обавјештењу су поред обавјештења о трајању јавне расправе, дате и упуте свим заинтересованим лицима да све примједбе, приједлоге и сугестије могу доставит и на адресу министарства.

Осим наведеног, у оквиру провођења јавне расправе, са циљем ширег укључивања заинтересованих страна, Федерално министарство трговине је у сарадњи са Привредном комором Федерације БиХ, организовало пет јавних расправа и то:

1. Мостар, 06.06.2024. године
2. Зеница, 13.06.2024. године
3. Тузла, 14.06.2024. године
4. Сарајево, 19.06.2024. године
5. Бихаћ, 26.06.2024. године

У јавној расправи у ових 5 градова судјеловали су представници послодаваца, потрошача, синдиката, инспекције, Привредне коморе ФБиХ, али и грађани који су били заинтересовани за теме које овај закон обрађује.

Генерална оцјена учесника јавних расправа да је предложени Закон велики корак у унапређењу питања којима се регулише област трговине и да понуђени приједлози рјешавају бројне проблеме који су препознати у пракси.

Такођер, мали дио учесника јавних расправа постављао је питања у вези са чланом 17. и увођењем нерадне недјеље, позивајући се на медијске иступе посланика у федералном парламенту који заговарају да Закон о унутрашњој трговини не треба да одређује увођење нерадне недјеље него да ово питање треба ријешити Законом о раду, наводећи примјер сусједне Хрватске у којој је увођење нерадне недјеље дато на оцјену уставности Уставном суду те земље.

Представници Синдиката трговачких радника као и представници Удружења послодаваца подржали су и на јавним расправама приједлог о увођењу нерадне недјеље и нерадних празника за продајне објекте у Федерацији.

Представнике Удружења послодаваца занимало је и хоће ли се у Приједлог закона уврстити њихови приједлози о увођењу електронске евиденције, QR кодови и слично.

Након окончања јавне расправе, имајући у виду све сугестије, примједбе и приједлоге изнесене у расправи у оба дома Парламента Федерације Босне и Херцеговине, као и примједбе, приједлоге и сугестије са јавне расправе, обрађивач Закона је приступио изради текста Приједлога закона.

У вези са приједлозима и примједбама достављеним од стране наведених а који су у цијелости или дјелимично прихваћени цијенимо да је битно истакнути сљедеће:

Приједлози и сугестије на Нацрт Закона:

У дискусији на наставку 10. редовне сједнице Заступничког дома од 22.04.2024. године заступник Мирза Челик је предложио да се у члану 5. став (1) дода "означена машински читљивом ознаком". Овај приједлог је обрађивач размотри те исти прихватио и уградио у члан 5. став (1).

Заступник Челик је предложио да се у члану 12. дода нови став (4) којим ће се прописати да физичко лице не може продавати нову робу путем Е-платформе, Web Shora и продаје на даљину. Наведени приједлог обрађивач није прихватио из разлога што су чланом 12. јасно прописани услови за обављање трговине и у том смислу је овај приједлог ирелевантан. Такође, предложено је да се у члану 27. став (1) дода нова точка која гласи "Web shop или Е-трговина". Овај приједлог обрађивач није прихватио из разлога што ће е-трговина бити предмет посебног закона којим ће се ово питање детаљно регулисати. Исто тако, заступник Челик је предложио да се у члану 103. дода и "електронска евиденција", да се у ставу (2) истог члана ријечи „отпремнице, доставнице и пријемнице, односно другог документа о куповини робе." бришу. Обрађивач је наведене приједлоге размотрио те истиче да је у члану 103. прописана могућност електронског вођења трговачке књиге.

Удружење послодаваца је у писаној форми на прописаном обрасцу доставило примједбе, коментаре и приједлоге за измјену одређених чланака. Наведено је обрађивач размотрио, те дјеломично уважио и уградио у текст Закона. У вези наведеног уважен је приједлог да се у члану 5. дода да роба која се ставља у промет може бити означена и машински читљивом ознаком (GTIN идентификацијом, QR кодом и др.). Такође уважен је приједлог да се у члану 13. дода да се овјерена потписана изјава надлежном органу може доставити и електронским путем. У члану 49. прихваћен је приједлог који се односи на то да трговац који се бави дросхиппингом мора имати уговор о сарадњи/набавци робе. Надаље, прихваћен је приједлог да се у члану 54. пропише да заступник мора имати закључен уговор између себе и налогодавца. Исто тако, уважен је приједлог да се у члану 98. Закона дода машински читљива ознака (GTIN, QR code и др.).

Приједлоге и сугестије Удружења послодаваца које је обрађивач размотрио а које није прихватио највећим дјелом се односе на е-трговину и Web shop из разлога што ће наведено бити предмет посебног закона о електронској трговини.

У РАЗЛИКЕ ИЗМЕЂУ РЈЕШЕЊА КОЈА СЕ ПРЕДЛАЖУ ПРИЈЕДЛОГОМ ЗАКОНА У ОДНОСУ НА РЈЕШЕЊА НАЦРТА ЗАКОНА

У односу на текст Нацрта закона у тексту Приједлога закона настале су извјесне разлике као последица уважавања стајалишта изнесених током расправе у Представничком дому Парламента Федерације БиХ и током јавне расправе као и промишљања предлагача у циљу побољшања одредби Приједлога закона.

-додан је нови члан 2. у којем су наведени правни акти Европске уније са којима је вршено дјеломично усклађивање предметног закона

- члан 5. став (1) постао је члан 6. став (1) у којем су додане ријечи „и/или означена машински читљивом ознаком (GTIN идентификацијом, QR кодом и др.).

- члан 11. постао је члан 12. у којем је додан је нови став (3) којим је прописано да се одредбе овог закона којима се уређују санкције за трговца сходно се примјењују и на физичка лица - грађане који се баве трговином без одобрења надлежног органа.

- члан 13. став (5) постао је члан 14. став (5) и додане су ријечи „на протокол или електронски” чиме је прописано достављање Изјаве надлежном органу.
 - члан 18. постао је члан 19. у којем је иза става (1) додан нови став (2) према којем су се трговац и купци дужни придржавати радног времена продаваонице. Трговац је дужан 15 минута прије завршетка радног времена продаваонице једном или више пута упозорити купце који се затекну у простору продаваонице на крај дневног радног времена продаваонице. У истом члану досадашњи став (2) је постао став (3).
 - члан 26. постао је члан 27. у којем је додан је нови став (3) којим је прописано да ће Федерални министар трговине донијети правилник о класификацији продавница и других облика трговине на мало.
 - члан 49. постао је члан 50. у којем је став (7) тачка ц. допуњена на начин да трговац који се бави “дропсхипингом” мора имати уговор о сарадњи/набавци робе
 - члан 54. постао је члан 55. у којем је дефинирано је да заступник мора имати закључен уговор између себе и налогодавца
 - члан 71. постао је члан 72. у којем је став (2) допуњен на начин да организатори сајма могу бити и Привредне/Господарске коморе, удружења, јединице локалне самоуправе, туристичке заједнице, агенције и друге организације које у свом статуту имају наведене дјелатности организације сајмова.
- У истом члану став (3) је допуњен на начин да Трговац који се бави приређивањем сајмова дужан је да се придржава рокова предвиђених у календару сајмова, а који се утврђују у сарадњи и са Вањскотрговинском/Спољнотрговинском комором БиХ.
- члан 74. постао је члан 75. у којем је став (1) допуњен на начин да је прецизирано да се ради о подзаконском акту из става (6) овог члана.
 - члан 79. постао је члан 80. у којем је став (3) допуњен на начин да је дефинисано да трговац који обавља трговину на велико и/или послове увоза нафтних деривата, може почети радити на основу рјешења министра о испуњавању услова прописаних подзаконским актом из члана 14. овог закона.
 - члан 82. постао је члан 83. у којем је став (1) тача а. допуњена на начин да у погледу испуњавања опћих и посебних услова лице којем се издаје рјешење о оснивању трговачке радње поред држављанства БиХ мора имати и пребивалиште у БиХ. У истом члану је избрисан став (5).
 - члан 83. постао је члан 84. у којем је брисан став (3).
 - члан 85. постао је у члан 86. у којем је став (1) тача а. допуњена на начин да у погледу испуњавања опћих и посебних услова лице којем се издаје одобрење за обављање трговине на мало личним радом изван продавнице поред држављанства БиХ мора имати и пребивалиште у БиХ.
 - члан 87. постао је члан 88. у којем је додан је нови став (2) према којем чланови заједничког домаћинства могу у обављању трговине на мало помагати трговцу појединцу без заснивања радног односа на начин да раде у његовом присуству.
 - члан 88. постао је члан 89. у којем је брисан став (3), те је став (4) постао став (3), а став (5) је постао став (4).
 - члан 98 постао је члан 99. у којем је став (3) допуњен на начин да је додано да се истакнута цијена може повезати с улазном калкулацијом и на основу (GTIN, QR code и др.)
 - члан 101. постао је члан 102. у којем је додан нови став (5) којим је прописано Министар правилником прописује облик, садржај и начин вођења трговачке књиге за трговину на велико, трговину на мало и трговинске услуге.
 - члан 104. постао је члан 105. у којем је брисан став (6).

- члан 116. постао је члан 117. у којем је став (4) допуњен на начин да је прописано да се Савјет за развој трговине Федерације БиХ именује на период од 4 године.

VI УСКЛАЂЕНОСТ С ПРОПИСИМА ЕВРОПСКЕ УНИЈЕ

Право Европске уније садржи изворе који су релевантни за предмет уређивања Закона, а које је предлагач узео у обзир приликом његове израде, због чега у Изјави о усклађености стоји оцјена „дјелимично усклађено“.

Закон уређује права и обавезе трговаца, облике трговине, посебне тржишне институције, декларисање робе и начин формирања и истицања цијене робе, трговачку евиденцију, праћење трговине и тржишта, непоштене трговачке радње, забрану ограничавања тржишта и привремене мјере ограничења тржишта, подстицање развоја трговине, управни и инспекцијски надзор и друга питања од значаја за обављање трговине.

Предметна материја, у дијелу примарних извора права ЕУ, уређена је Уговором о функционисању Европске уније, Трећи дио – Политике и унутрашње дјеловање Уније, Наслов II - Слободно кретање роба, Поглавље 3 – Забрана количинских ограничења међу земљама чланицама, члан 34.; Наслов IV – Слободно кретање лица, услуга и капитала, Поглавље 2 – Право пословног настањивања, чл. 49–55; Поглавље 3 – Услуге, чл. 56–62.

(Treaty on the Functioning of the European Union, Part Three - Policies and Internal Actions of the Union, Title II - Free movement of goods, Chapter 3 – Prohibition of quantitative restrictions between Member States, Art.34.; Title IV – Free movement of persons, services and capital, Chapter 2 – Right of establishment, Art. 49–55; Chapter 3 – Services, Art 56–62.

У дијелу секундарних извора права ЕУ, предлагач је вршио дјелимично усклађивање са чланом 5. Директиве 2006/123 Европског парламента и Савјета од 12. децембра 2006. године о услугама на унутрашњем тржишту (*Directive 2006/123/EC of the European Parliament and of the Council of 12 December 2006 on services in the internal market*). Одредбе наведеног члана прописују обавезу смањења административних процедура за приступ услужним дјелатностима из домена примјене Директиве 2006/123/ЕЦ. С тим у вези, члановима од 80. до 87. Закона прописани су услови за издавање одобрења за обављање трговинске дјелатности као и краћи рокови за доношење рјешења којим се одобрава обављање дјелатности.

Поред наведеног, предлагач је приликом утврђивања одредби чл. 5. и 7. Закона, које се односе на начела у обављању трговинске дјелатности, имао у виду члан 16. Директиве који прописује обавезу држава чланица да осигурају слободу приступа и обављања услужне дјелатности на својој територији.

Такође, предлагач је приликом утврђивања одредби члана 20. Закона, којим се прописује забрана продаје алкохолних пића и других пића која садрже алкохол, те духана и духанских производа лицима млађим од 18 година, имао у виду Препоруку Савјета од 5. јуна 2001. године о коришћењу алкохола код младих, нарочито дјецe и адолесцената (*Council Recommendation of 5 June 2001 on drinking of alcohol by young people, in particular children and adolescents*).

Доношење предметног закона, допринијеће испуњавању обавеза из члана 18. који се односи на слободно кретање роба и чл. 50., 51., 57. и 58. ССП које се односе на сарадњу уговорних страна у области пословног настањивања и слободе пружања услуга.

VII ФИНАНСИЈСКА СРЕДСТВА

За провођење овог закона није потребно осигурати додатна средства у буџету Федерације БиХ.